

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXX. Št. 240 (8946)

TRST, nedelja, 13. oktobra 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerinim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PREDSEDNIK SENATA ZAKLJUČIL POSVETOVANJA

Slabe perspektive za hitro obnovev levosredinske vladne koalicije

Spagnolli bo danes poročal predsedniku republike, ki bo jutri poveril mandat za sestavo nove vlade - Glavni kandidat za mandatarja še vedno Fanfani - Socialdemokrati vztrajajo pri zahtevi po predčasni volitvah

RIM, 12. — Predsednik senata Spagnolli je zaključil posvetovanja, ki jih je po naročilu predsednika republike imel z vsemi političnimi strankami in s številnimi političnimi osebnostmi, da bi ugotovili, ali obstajajo konkretne možnosti za obnovev vladnega centra. Kot je sam povedal danes zvečer, bo Spagnolli jutri zvečer poročal Leoneju o poteku svojega poizvedovalnega mandata. V ponedeljek bo Leone poveril mandat za sestavo nove vlade: najverjetnejši kandidat je seveda tajnik KD Fanfani, ki ga je njegova stranka soglasno izbrala za novega ministrskega predsednika, vendar pa se Fanfani še vedno izmika.

Seveda ni znano, do katerih zaključkov je prišel predsednik senata po razgovorih, ki jih je imel v zadnjih treh dneh, dejstvo pa je, da vlada v rimskih političnih krogih največje pesimizem glede možnosti kratkoročne rešitve vladne krize. Spori med strankami stare levosredinske koalicije so niso v ničemer ublažili: socialdemokrati vztrajajo z izsiljevanjem in z zahtevu po predčasnih volitvah, glavni cilj pa je izključiti socialiste iz vlade.

Socialisti po drugi strani niso pripravljeni kar tako popustiti, čeprav se zavezujejo težavnosti položaja, in vztrajajo pri zahtevi po globokih spremembah v načinu vladanja in predvsem v gospodarski politiki. Demokristjani pa še vedno nečisto odgovorili na konkretne socialistične zahteve, ampak se skušajo raje postavljati kot nekakšen posrednik med PSI in PSDI, ker jim to omogoča, da se ne opredelijo niti za ene, niti za druge.

V takem položaju so torej perspektive obnovev levosredinske vlade dokaj šibke. Predsednik republike Leone bo moral skleniti, potem ko mu bo Spagnolli poročal o položaju, komu naj poveri mandat za sestavo nove vlade. Za sedaj ni verjetno, da bi bil tajnik KD Fanfani pripravljen sprejeti mandat, zaradi česar so začele krožiti razne govorice o alternativnih možnostih, ki naj bi jih skušali uresničiti po ugotovitvi, da je obnovev vladnega centra nemogoča. Ena izmed možnosti je enobarna demokratska vlada pod predsedstvom Piccolija, ki bi lahko uživala vsaj tiho podporo socialistov, proti kateri pa so se že izrekli socialdemokrati. Slednji se namreč zavzemajo za sestavo tristranske vlade, v kateri bi bile zastopane KD, PSDI in PRI in ki bi jo morebitno podprli tudi liberalci. Naloga te vlade pa naj bi bila samo uravljati državo do sklicanja predčasnih volitev.

V nadaljevanju svojega poizvedovalnega mandata je Spagnolli sprejel danes delegacije opozicijskih strank. Najprej so ga obiskali predstavniki KPI Berlinguer, Perna in Natta; ob zaključku razgovora je Berlinguer dejal, da je med srečanjem ponovil oceno in stališča, ki jih je že orisal predsedniku republike, da pa je podčrtal predvsem dejstvo, da nosi temeljno odgovornost zaradi hudega položaja, v katerem se je znašla država, in zaradi politične in vladne krize, krščanska demokracija; prav zaradi tega ima KD dolžnost, da brez odlašanja in dvomnosti pove, kakšni so njeni predlogi in njene konkretne obveze.

Po delegaciji KPI je bilo na vrsti liberalno odposlanstvo pod vodstvom tajnika Bignardija, ki je v razgovoru s častnikarji poudaril potrebo po preokretu ter ugotovil, da levi center ni sposoben reševati sedanjih hudih problemov. Misovski prvak Almirante je po razgovoru s predsednikom senata dal kilometrsko izjavo, v kateri se je v bistvu zavzel proti obnovev levosredinske vlade.

Spagnolli je sprejel tudi predstavnika neodvisne leve sen. Parrija in posl. Anderlinija. Slednji je častnikarjem izrazil zaskrbljenost zaradi zaostrevanja napetosti med strankami levega centra. Anderlini je poudaril, da Italija v tako težavnem trenutku ne potrebuje niti dolgih kriz, še manj pa predčasnih volitev. Treba je nasprotno poraziti tiste skupine, ki skušajo še poglobiti krizo in zaostriti kontraste. Končno je Spagnolli sprejel še predstavnika SVP Bruggerja in Riza, ki sta se zavzela za čimprejšnjo obnovev levosredinske sodelovanja.

Popoldne je Spagnolli sprejel sen. Saragata, predsednika mesečne skupine senata Cifarellija ter ministra Colomba in Giolittija, s katerima se je pogovarjal predvsem o gospodarskih problemih. Samo Giolitti je po razgovoru s predsednikom senata dal krajšo izjavo, v kateri je povedal, da je Spagnolliju obrazložil zahteve, ki jih socialistična stranka postavlja.

Strukturi proizvodnega sistema, ki naj postane sposoben, da se zoperstavlja dolgotrajni krizi. Treba se je odločiti med tema dvema politikama, in prav to je smisel zahtev socialistične stranke po primerjaniju stališč s KD.

De Martino je v svojem govoru omenil tudi zadnji razvoj preiskav o »črnih mrežah« ter dejal, da je treba razkriti politično odgovornost tistih, ki so doslej krili zločinsko delovanje pripadnikov oboroženih sil in policijskih organov. V tej zvezi se je De Martino spomnil pisma, ki ga je Tanassi, kot obrambni minister pisal proti socialistom, ki jih je obtožil, da so sovražniki oboroženih sil, ker so kritizirali nekatere neofašistične pojave v vojski.

Podoben misli je zapisal tudi član vodstva PSI Vitorelli v uvodniku genovskega dnevnika »Il lavoro«. Vitorelli meni, da je bil Borghese »enočni pohod« leta 1970 verjetno le farsa, medtem ko je zelo resna zadeva podpora, ki jo je prejel s strani visokih vojskih kro-

gov. Član vodstva PSI se sprašuje, ali sta za to kaj vedela takratna ministar za obrambo in za notranje zadeve Tanassi in Restivo ter ugotovil, da je bila vladna kriza povzročena prav ko so začele prihajati na dan odgovornosti v zvezi s »črnimi in belimi mrežami«.

Na političnem področju beležimo danes tudi sestanek predstavnikov dveh levičarskih struj PLI »rinno-vamento« in »presenza«, posvečen tako imenovani »afari Sogno«. Kot je znano, vodi Sogno, ki ga turinski preiskovalci iščejo zaradi domnevne udeležbe v prevratniških načrtih, desničarsko strujo stranke, ki ji je večina PLI na zadnjem kongresu pomagala, da si je priborila mesto v vodstvu v škodo levičarski struji »presenza«. Na današnjem sestanku so razpravljali, kakšno linijo naj zavzame levičarska sprčo, pustljivega stališča strankinega vodstva do Sogno. Padli so tudi predlogi, po katerih naj bi predstavniki leveice enostavno izstopili iz stranke.

RAZVOJ PREISKAVE SODNIKOV IZ RIMA IN TURINA O »ČRNIH MREŽAH«

Z atentati, zastrupitvami vodovodov in ugrabitvami so fašisti nameravali avgusta izvesti državni udar

Med obtoženimi je tudi aretirani poveljnik tankovskih enot iz Palmanove - Na seznamu so še Gianni Nardi, Fumagalli, Stefano Delle Chiaie in genovski atentator Benvenuto - Prihodnje dni bodo sodniki zaslišali aretirane osebe - General Casero se je spet izmaknil aretaciji

RIM, 12. — V prvih jutranjih urah se je zaključila policijska akcija, ki sta jo sprožila sodnika dr. Vitalone iz Turina in dr. Fiore iz Rima v zvezi z načrtom državnega udara, ki ga je Borghese pripravil decembra 1970. Medtem se je pa izvedelo, da je preiskava (formalno se bo začela v ponedeljek, ko bosta sodnika začela zasliševanja sedemdeset aretiranih zarotnikov) znatno obsežnejša in vključuje tudi zadnje dogodke, točneje povedano, poskus državnega udara, ki so ga fašisti in nekateri vojaški častniki pripravili avgusta letos.

Ta del preiskave, ki se dejansko vleče do današnjih dramatičnih dogodkov, vodi turinski sodnik dr. Vitalone, ki je s tem v zvezi obtožil skupino fašistov in častnikov. Imena so brez dvoma zanimiva, saj dokazujejo, da so nekateri dogodki (od pokola v Bresciji in na vlaku »Italcus« do poskusov atentatov v Genovii in drugih mestih) med seboj tesno

po vezani in predstavljajo podlago za prevrat, ki so ga fašisti pripravljali avgusta. Kot se je izvedelo kljub preiskovalni tajnosti, so fašisti nameravali, naj bi bil še dokončan odkrit, niti nevtariziran. V tem okviru je zanimivo, kar je — po izjavah preiskovalnega sodnika iz Padove, dr. Tamburina — izjavil eden izmed zaprtih fašistov, bivši sindikalist CIGNAL Cavallaro. Dejal je, da je njegovo organizacijo finančno podpirali nekateri ameriški izvor, Michele Sindona, ki je užival politično podporo iz ZDA, Vatikana in v vo-

dlinih krogih krščanske demokracije, če naj verjamemo pisanju dobro informiranega italijanskega tiska.

V glavnem so razvoj preiskav o prevratniških dejavnostih v Italiji, za katere je bila pomembna shema, ki jo so sodniki prejeli iz rok ministra Andreottija (»dos-je SID«), pozdravile vse demokratske sile. Edino tajnik socialdemokratske poslanske skupine, poslanec Magliano, poudarja, da so elementi preiskav »nejasni« in podvomil o »veljavnosti dokazov« ter zaključil, da so vsi obtoženci nedolžni, dokler jih sodišče ne bo spoznalo za krive. Magliano je tudi obtožil sodnike, da dajejo »protislovne« izjave, češ da so pred dnevi omalovaževali važnost prejete dokumentacije, sedaj pa na temelju teh dokumentov izdajajo zaporne naloge.

ni stalno delovala skrbno povezana ilegalna prevratniška centrala, v kateri so bili povezani nekateri višji častniki s fašisti Borghesejeve »Fronte nazionale« in škavristi »Avanguardia nazionale«. Ni izključeno pa, da so tudi druge prevratniške skupine (MAR, »Etruvonia«, »Ordine nero«) le delčki istega zapletenega »golpiističnega mozaike«, ki ni bil še dokončan odkrit, niti nevtariziran. V tem okviru je zanimivo, kar je — po izjavah preiskovalnega sodnika iz Padove, dr. Tamburina — izjavil eden izmed zaprtih fašistov, bivši sindikalist CIGNAL Cavallaro. Dejal je, da je njegovo organizacijo finančno podpirali nekateri ameriški izvor, Michele Sindona, ki je užival politično podporo iz ZDA, Vatikana in v vo-

ljudih krogih krščanske demokracije, če naj verjamemo pisanju dobro informiranega italijanskega tiska.

ni stalno delovala skrbno povezana ilegalna prevratniška centrala, v kateri so bili povezani nekateri višji častniki s fašisti Borghesejeve »Fronte nazionale« in škavristi »Avanguardia nazionale«. Ni izključeno pa, da so tudi druge prevratniške skupine (MAR, »Etruvonia«, »Ordine nero«) le delčki istega zapletenega »golpiističnega mozaike«, ki ni bil še dokončan odkrit, niti nevtariziran. V tem okviru je zanimivo, kar je — po izjavah preiskovalnega sodnika iz Padove, dr. Tamburina — izjavil eden izmed zaprtih fašistov, bivši sindikalist CIGNAL Cavallaro. Dejal je, da je njegovo organizacijo finančno podpirali nekateri ameriški izvor, Michele Sindona, ki je užival politično podporo iz ZDA, Vatikana in v vo-

PO USPEHU NA VOLITVAH

Rešitev gospodarske krize prvi cilj Wilsonove vlade

Nujno potrebno nadaljnje sodelovanje s sindikalnim gibanjem

LONDON, 12. — Prva seja no-voizvoljene poslanske zbornice bo v torek, 22. oktobra, teden dni pred uradnim odprtjem zbornice, ki se je bo udeležila tudi kraljica Elizabeta. Na klopih poslanske zbornice bo v tej zakonodajni dobi sedelo 319 laburistov, 276 konservativcev, 13 liberalcev, 11 škotskih nacionalistov, poleg tega bodo v poslanski zbornici še trije valški nacionalisti, 10 ulstrskih unionistov, laburistični socialdemokrati, neodvisni iz Ulstra in speaker, se pravi predsednik poslanske zbornice.

Prva naloga spodnjega doma parlamenta bo izvolitev speakerja, predsednika, ki ima v britanskem parlamentu posebno vlogo. Dosedanji speaker Selwyn Lloyd bo po vsej verjetnosti spet izvoljen, čeprav je konservativec. Liberalci si namreč ne morejo dovoliti da bi, spriču tesne večine treh glasov, s katero razpolagajo, izvolili speakerja iz svojih vrst.

Po tradiciji mora predsednik spodnjega doma glasovati za vlado, seveda v primeru popolne izenačenosti glasov, čeprav je bil izvoljen na listah opozicije. Iz tega vzroka nima speaker, kakršnikoli stranki pripada, nasprotnikov v svojem volilnem okrožju in je ponavadi avtomatično izvoljen.

Čeprav je številčno Wilsonova večina v spodnji zbornici zelo tesna, gre samo za tri glasove, se bo v praksi po vsej verjetnosti izkazalo, da ne bo imel problemov v vodenju svoje politike. Prvič je treba upoštevati, da o poziciji ni trdna, drugič bodo škotski in valški nacionalisti večkrat glasovali z laburisti, tretjič pa bosta glasovala za vlado tudi dva neodvisneža, ki so ju izvolili v Ulstru.

Kakšen je politični položaj, ki je nastal v Veliki Britaniji po volitvah 10. oktobra? O tem si politični opazovalci in dnevniki tisk niso edini. »Times« se je pred volitvami jasno izrekel za koalicio med konservativci in liberalci, po izidu volitev pa je menjal, da se v svojih napovedanjih ni preveč uštel. Laburisti bodo

Preiskovalec v zadevi Watergate Jaworski odstopil

NEW YORK, 12. — Posebni preiskovalec v zadevi Watergate Leon Jaworski je danes odstopil, obenem pa dejal, da njegov odstop ni v zvezi z Nixonovo oprostitvijo, ki mu jo je zagotovil predsednik Ford. Odstop Jaworskaga so predvidevali že dalj časa in po vsej verjetnosti ne bo imel nobenih posledice na sodni postopek, ki se začne v ponedeljek proti bivšim sodelavcem nekdanjega predsednika Nixona Haldemanu, Ehrlichmanu Mitchellu in drugim.

Jaworski je enajst mesecev vodil preiskavo o zadevi Watergate.

ni stalno delovala skrbno povezana ilegalna prevratniška centrala, v kateri so bili povezani nekateri višji častniki s fašisti Borghesejeve »Fronte nazionale« in škavristi »Avanguardia nazionale«. Ni izključeno pa, da so tudi druge prevratniške skupine (MAR, »Etruvonia«, »Ordine nero«) le delčki istega zapletenega »golpiističnega mozaike«, ki ni bil še dokončan odkrit, niti nevtariziran. V tem okviru je zanimivo, kar je — po izjavah preiskovalnega sodnika iz Padove, dr. Tamburina — izjavil eden izmed zaprtih fašistov, bivši sindikalist CIGNAL Cavallaro. Dejal je, da je njegovo organizacijo finančno podpirali nekateri ameriški izvor, Michele Sindona, ki je užival politično podporo iz ZDA, Vatikana in v vo-

ljudih krogih krščanske demokracije, če naj verjamemo pisanju dobro informiranega italijanskega tiska.

V glavnem so razvoj preiskav o prevratniških dejavnostih v Italiji, za katere je bila pomembna shema, ki jo so sodniki prejeli iz rok ministra Andreottija (»dos-je SID«), pozdravile vse demokratske sile. Edino tajnik socialdemokratske poslanske skupine, poslanec Magliano, poudarja, da so elementi preiskav »nejasni« in podvomil o »veljavnosti dokazov« ter zaključil, da so vsi obtoženci nedolžni, dokler jih sodišče ne bo spoznalo za krive. Magliano je tudi obtožil sodnike, da dajejo »protislovne« izjave, češ da so pred dnevi omalovaževali važnost prejete dokumentacije, sedaj pa na temelju teh dokumentov izdajajo zaporne naloge.

Kissingerjeva pot po Bliznjem vzhodu

TEL AVIV, 12. — Ameriški državni tajnik Henry Kissinger je prišel danes ob 16.55 (po srednjeevropskem času) v Izrael. Ameriški državnik je prihajal iz Aqabe, kjer se je bil drugič srečal, po svojem večeršnjem sestanku v Amanu, z jordanskim kraljem Husseinom.

Od letališča do Jeruzalema je Kissinger potoval z avtom v spremstvu izraelskega zunanjega ministra Allona. Takoj nato je stopil v rezidenčno ministrskega predsednika Rabina, kjer je bilo pripravljeno delovno kosilo. Od Tel Aviva do Jeruzalema je avto z ameriškim gostom peljal po zelo krivuljastih cestah, in sicer zaradi domnevne prenatrčenosti prometa na glavnih izraelskega vsakotredenskega praznika. Na vsak način pa so se v določenih izraelskih krogih, ki so desničarsko usmerjeni, pripravili na protesten sprejem ameriškega državnika. Med drugim so nameravali prirediti ostre manifestacije v zvezi s tem obiskom. Organizatorji so skušali doseči pomembno popuščenje ameriških državljanov glede ureditve sedanjega vprašanja na Bliznjem vzhodu, kamor sodi najprej vprašanje Cisjordanije. Izraelski policijski organi so preprečili, da bi napovedana manifestacija povzročila nemire.

Včeraj se je izraelski državni tajnik pogovarjal v Amanu z jordanskim kraljem Husseinom. Davi je izkoristil nekaj časa, da bi obiskal razvaline v kraju Petra. Poroče se je v Aqabi ponovno srečal z jordanskimi državljanji voditelji.

Po svojem obisku v Izraelu se bo Kissinger verjetno vrnil v Damask, od koder bo odpotoval v Kairo, kjer naj bi se ponovno setal s predsednikom Sadatom. Potem bo nadaljeval svoje potovanje do Alžirije, kjer se bo srečal s predsednikom Bumedienom. Po teh zadnjih srečanjih bo zaključil obisk držav na Bliznjem vzhodu ter se bo vrnil v Washington.

Kreisky v Iranu

TEHERAN, 12. — Avstrijski zvezni kancler Bruno Kreisky je odpotoval iz Teherana ob koncu dvodnevnega uradnega obiska v Iranu. Avstrijskega kanclerja je na letališču pozdravil predsednik iranske vlade Hoveida. Kreiskega je v četrti sprejel šah Pahlavi, včeraj pa je imel daljši pogovor s Hoveido o gospodarskih odnosih med obema državama.

PARIZ, 12. — Jutri se bo zaključil kongres španske socialistične stranke, ki je sklenil predlagati organiziranje skupne borbe za uresničitev demokratične alternativne frankistični politiki. Predlog je bil nastavljen na republikanske, napredne in demokratske stranke.

DANES

Predsednik senata Spagnolli je opravil svoj poizvedovalni mandat, s potekom katerega bo danes zvečer seznanil predsednika republike. Jutri bo Leone poveril mandat za sestavo nove vlade, verjetno tajniku KD Fanfaniju. Slednji pa se še vedno izmika mandatu, saj je položaj vse prejšnji kot ugoden ter po perspektive za obnovev levosredinske vlade dokaj pičle. Kontrasti med strankami leve sredine se niso namreč v ničemer omilili, medtem ko socialdemokrati pritiskajo za predčasni razpust parlamenta in za sestavo začasne vlade brez socialistov in priklonjanju novih parlamentarnih volitev.

Zaporni nalogi in aretaciji, ki sta jih odredila preiskovalna sodnika iz Rima in Turina ne zadevata samo poskusa državnega udara, ki ga je izvedel decembra 1970 »črni princ« Borghese, pač pa tudi prevratniške poskuse sedel letošnjega poletja. Tedaj so združene fašistične podtalne organizacije z očitno pomočjo nekaterih visokih vojaških častnikov pripravljale pogoje, v katerih naj bi vojska prevzela oblast. Poleg ugrabitve in usmrtnice nekaterih vidnih političnih osebnosti (Andreottija, Lama, Berlinguerja in Tavaniija), so imeli v načrtu več bombnih atentatov in množične morije z zastrupitvijo glavnih vodovodov. Preiskovalni sodniki bodo zasliševanja začeli že ta teden, vendar tudi s tem ni razblijena zaskrbljenost za nastalo stanje, saj se je večina obtožencev umaknila aretaciji in izginila na varno.

V Vidmu se je včeraj zaključilo 3. kulturno srečanje »Alpe-Adria«, ki je bilo letos v znamenju gledališč. V zaključni resoluciji včerajšnjega srečanja gledaliških operaterjev, zgodovinarjev in kritikov iz obeh delov Slovenije, Koroske in Furlanije - Julijske krajine, je obveza za organsko nadaljevanje medsebojnih odnosov gledaliških hiš treh narodov in pa poziv za čimprejšnjo ureditev statusa stalnosti Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.

General Duilio Fanfani, bivši poveljnik italijanskega vojaškega letalstva, ki je vpleten v preiskavo o poskusu državnega udara decembra 1970. General ni skrival svojih simpatij za desnico in je tudi javno govoril o tem, da je treba »pregnati rdece«

V PETEK SEJA OBČINSKEGA SVETA

NA POBUDO DEŽELNEGA TAJNIKA KD SREČANJE LEVOSREDINSKIH STRANK

Vodstvo PSI podrtalo nujnost naprednejšega vodenja deželne in krajevne politike

Župan je uradno sklical sejo tržaškega občinskega sveta za petek, 18. oktobra ob 18.30. Prva jesenska seja občinskega sveta nima na dnevnem redu nobenih pomembnih vprašanj, lahko pa bo prišlo do razprave o dveh važnih problemih. Odbornik Dolhar bi namreč moral poročati o dokončnem statusu, na podlagi katerega bodo ustanovili zdravstveni konzorcij za poenotenje osnovnih zdravstvenih enot. Možno je

tudi, da bo župan v razpravi spregovoril o gospodarskem stanju v zvezi s krizo vseh dejavnosti, ki so povezane s pomorstvom. Končno bo občinski svet imenoval vrsto zastopnikov v razne javne ustanove. Jutri se bo sestal tudi pokrajinski svet, medtem ko se na vseh ravneh nadaljuje razprava in politično sočudenje med strankami za rešitev krize levosredinske koalicijske sestave z zastopstvom socialdemokratov, potem ko so se v petek srečali z republikanci in socialisti. Včeraj je pogovor potekal med deželnim tajnikom KD Tonutijem, načelnikom deželne svetovalske skupine Del Gobbom in predsednikom deželne odbora Comellijem ter deželnim tajnikom PSDI Bianchijem in deželnima svetovalcema Dal Masom in Bertolijem. Po včerajšnjem sestanku je zvečer Tonutti sporočil, da se bodo srečali tajniki štirih levosredinskih strank v sredo ob 18. uri. Zastopnik KD je na sestanku povabil tudi načelnike večinskih svetovalskih skupin in predsednika Comellija.

Včeraj se je sestalo tudi pokrajinsko vodstvo PSI, kateremu je tajnik Ghersi prebral daljšo poročilo, ki so ga izglasovali ob vzdržanju predstavnikov struj «autonomna» in «crisocosa». V svojem poročilu je tajnik Ghersi dejal med drugim da mora levosredinsko sodelovanje postati mnogo bolj učinkovito in odprto naprednim silam in da se mora upreti vsem poskusom, da bi zvrnili na ramena delavskega razreda posledice gospodarske krize. Ghersi je tudi poudaril, da PSI ni vezana na statične politične odnose zaprtih naprednih silam. Ob zaključku zasedanja pokrajinskega vodstva so odobrili resolucijo, v kateri so zavzeli stališče do številnih vprašanj upravljanja krajevnih organov in do gospodarskih problemov.

Rešitev, ki jo sedaj nakazuje ministrstvo s svojo brzojanko, pa seveda v sedanjih okoliščinah, ko je pouk že v polnem teku, ni nobena rešitev. Kdo naj se sedaj upiše v ta oddelek, ko so se celo že nekatere učence, prijavnice za oddelek za šivilje, morale v poslednjem trenutku prepisati na druge šole?

Povrh vsega pa je poseben nesprejemljiv pogoj, da mora biti za odprte oddelke za kemijske analitike na slovenski šoli, t. j. na šoli manjšine, vpisani enako po zakonu predvideno število otrok, kot za italijanske šole, t. j. za šole večinskega naroda.

Na tak način se problem slovenskega šolstva ne rešuje! Ali naj bi pustili oddelek za šivilje, ali pa naj bi pravčasno, ko je bil še reden čas za vpisovanje, odprli oddelek za kemijske analitike.

Stavka gojencev šole za bolničarje

Gojenci šole za bolničarje «G. A. Scoli» so v petek ob 15. uri pričeli stavko v znak protesta, ker jim pristojni organi zaradi birokratskih prepletajev niso nakazali mesečnih študijskih v znesku 50.000 lir. V poročilu, ki so ga s tem v zvezi objavili, ugotavljajo, da je študijska, čeprav sorazmerno nizka, sprito sedanje dragine, nujno potrebna za plačevanje šolskega tečaja ter za najemnine stanovanj.

PRED DOGODKOM, KI PRESEGA VAŠKE MEJE

Mačkolje so se vestno pripravile na svečano odkritje spomenika

Svečanost bo obsegala slavnostne govore in kulturni spored
Domačini so pripravili brošuro o protifašističnem boju vasi

«Odkrivanje spomenikov našim padlim naj bo priložnost, da se zamislimo v pomen takih številnih žrtve za svobodo, posebno sedaj, ko premagane sile fašizma v državi spet dvigajo glavo in sejejo teror. Obenem naj bodo spomeniki odraz naše trdne volje, da hočemo ostati zvesti vsem tistim idealom, za katere so naši ljudje trpeli, se bojevali in umirali, to je idealom svobode, enakopravnosti in miru, in tako konkretno ohranjati pridobitve odprdnosti in osvobodilnega boja».

V tem duhu, ki izžareva iz sklepov besed dr. Benjamina Slavca in dr. Alojza Tula v brošuri «Mačkolje v boju za svobodo», bodo danes popoldne svečano odkrili spomenik padlim v NOB v Mačkoljah. Mimo današnjega dogodka samega, ki je nedvomno velikega pomena za vso našo narodnostno skupnost ter za napredno in demokratično javnost sploh, ima današnja svečanost za prebivalstvo Mačkolj še poseben pomen, kolikor predstavljajo krono velikega dela in truda ter dolgin in enotnih prizadevanj za dostojno počastitev spomina vseh, ki so največ žrtvovali za svobodo in družbeni napredek. Veliko truda in sredstev je bilo treba vložiti, da je v vasi zrastle spomenik, svetil in nepogrešljiv kazipost sedanjim in bodočim rodovom, ki ga bodo danes svečano odkrili. Pri tem so z delom in prostovoljnimi prispevki veliko pomagali vsi vaščani. K akciji je pristopila tudi občinska uprava, ki je prispevala tečajniške in denarno podporo, ter veliko ljudi iz drugih krajev, katerim je pripravljali odmor za postavitev spomenika, delo geometra Ideja Tula, izrekel poseben zahval.

Vzporedno z deli za postavitev spomenika so tekle tudi priprave za izdajo že omenjene brošure, ki bo ravno tako ostala glede na svoje vsebinsko bogatstvo neizbrisni spomenik na vseh podatkih, ki gredo od zgodovine vasi preko obdobja prve svetovne vojne in fašističnega jarma do obdobja oboroženega boja proti nacifasizmu in se zaključuje s silami in kratkimi življenjski devetindvajsetih padlih borcev in žrtve nacifasističnega nasilja iz Mačkolj. V brošuri je tudi povzetek v italijanski, ki ga je pripravil prof. Miroslav Žekar, medtem ko si je naslovno stran omislil prof. Boris Zulian.

Današnja svečanost odkrivanja spomenika se bo začela ob 14.30. Na svečanosti bosta govorila predsednik

priljubljenega odbora geometer Ideja Tula ter predstavnik partizanskega združenja ANPI in dolinski župan Dušan Lovriha. V kulturnem sporedu bo sodelovala z recitacijami in srednješolska mladina. Nastopil bo tudi vaški pevski zbor ter moški pevski zbor «Valentin Vodnik» iz Doline. Kulturni spored bo dopolnjevala godba na pihala iz Brega.

Priljubljenega odbora geometer Ideja Tula ter predstavnik partizanskega združenja ANPI in dolinski župan Dušan Lovriha. V kulturnem sporedu bo sodelovala z recitacijami in srednješolska mladina. Nastopil bo tudi vaški pevski zbor ter moški pevski zbor «Valentin Vodnik» iz Doline. Kulturni spored bo dopolnjevala godba na pihala iz Brega.

Priljubljenega odbora geometer Ideja Tula ter predstavnik partizanskega združenja ANPI in dolinski župan Dušan Lovriha. V kulturnem sporedu bo sodelovala z recitacijami in srednješolska mladina. Nastopil bo tudi vaški pevski zbor ter moški pevski zbor «Valentin Vodnik» iz Doline. Kulturni spored bo dopolnjevala godba na pihala iz Brega.

novanj. Stavko bodo zaključili danes ob 24. uri, ves ta čas pa so zbrani na neprekinjeni skupščini. V svojem poročilu so tudi napovedali, da bodo nadaljevali s stavkovnim gibanjem, če ne bo upravnih svet bolnišniške ustanove sprejel njihovih upravičenih zahtev.

● V Sesljanu so v petek zvečer odprli novi sedež socialdemokratske stranke za devinsko - nabrežinsko občino. Slovesnosti je prisostvoval pokrajinski tajnik PSDI Oberdan Pierandrei, ki sta ga spremljala podtajnika Berčič in Pulcin. Po tajnikovem poročilu se je razvila razprava o stanju in problemih v občini.

KLJUB DEŽJU VESELO RAZPOLOŽENI «BALARIJ»

Danes si bosta Vijolica in Edi na Repentabru izmenjala prstana

Nevestino bala so sinoči pripeljali v ženino hišo - Danes slavnostna kraška ohcet

Letošnja, že šesta kraška ohcet, bo danes zjutraj s poroko Vijolice Finotto in Edija Bukavca dosegla svoj vrhunec. Sicer pa je bilo vzdušje na Colu in v Repnu že sinoči praznično in veselo. Skupina vaških fantov je namreč prepeljala nevestino doto z «enega doma na ženino».

Na nevestinemu domu pri Bizjakovih na Colu sta pri nakladanju bala na voz imela glavno besedo «velika mati» Julija Guštin ter «veliki oče» Alfonz Guštin. Stalno sta pazila, da ne bi štirje balariji, Boris in Egon Guštin, Valter Milčič ter Aleks Krizman, «odrsali» nove «mobilijske». Ko so končno balariji nalozili na voz zakonsko posteljo, skrnijo s posteljino, omaro, žimnico, polovnik, kolovrat, šprinc in grablje, je furman Franc Krt napregel vola Miška. Prišla je tudi nevesta, ki je stopila pred vola

Slovesno kulturno - gospodarska zveza bo imela svojo sedmo sejo glavnega odbora jutri, 14. oktobra, ob 20. uri v Gregorčičevih dvorani, Ul. Geppa 9.

Voz z nevestino bala v Kraški hiši

ter na tla narisala križ. Šele nato se je voz, na katerem je sedel mladi Pavel Purič s svatovski kokoli, premaknil skozi spalir radovednih vaščanov. Med potjo je veselo balare in množico radovednežev spremljal harmonikar Franc Šušla, ki je igral vesele svatovski.

Ob vriskanju in petju so nato voz sprejeli na ženinemu domu v Kraški hiši, kjer se je kar trlo ljudi. Tu sta imela glavno besedo «velika mati» Štefanija Škabar - Kuninka ter «veliki oče» Josip Škabar - Matevžin, ki sta se takoj lotila pregleda nevestine bala. Velika mati je bila najbolj radovedna, saj je hotela vedeti, če je skrinja polna, če je omara nova, če je postelja trdna in še in še. Kjer je hotela vzeti kokaš, ji je fantiček na vozu ni in ni hotel dati, dokler ni prinesla primerne hrane za kokaš, in sicer terana ter fančljav in štravbov.

Nazadnje pa so balariji doto spravili v hišo in z vozom so se v prav tako veselim vzdušju počasi vrnili proti Colu.

Ker je dež včeraj nekoliko oviral prevoz bala, upamo, da bo vsaj danes vreme bolj naklonjeno in da se bo v Repnu in na Colu zbralo čimveč narodnih noš.

Izpred Kraške hiše bo danes krenili svatovski sprevod z ženino na čelu proti Colu po nevesti. Od tod bodo vsi svatje odšli v cerkev na Repentabru, kjer bo ob 10. uri svečana poroka. Zatem se bodo «ohcetarjem» pridružile vse narodne noše in skupaj bodo odšli v restavracijo Furlan, kjer bo zakuska. Sprevod se bo nato vrnil v Repen, kjer bo v Kraški hiši predaja neveste, potem pa brž na kosilo, v Krizmanovo restavracijo.

Ob 16.30 bo na repenskem trgu nastopila Tržaška folklorna skupina z domačinimi plesi, nato pa bo stala novoporočena odprla ples, ki se bo zavlekel tja do pozne ure.

Dež zadal zadnji udarec hišici v Ul. S. Cilino

Zaradi dežja se je včeraj popoldne zrušila streha enonadstropne hišice v Ul. S. Donato, tik ob nekdanji gostilni «Capuzzeri». V hiši ni stanoval več daljša časa nihče, tako da ni ranjenih, vendar pa je škoda precejšnja tudi v sosednjih hišah. Pramet na prvem delu Ul. S. Cilino so morali celo preusmeriti. Precejšnja nevarnost grozi dvonadstropni hiši v Ul. S. Donato 10 in 12, kjer je streha že precej nagnjena navzven, dvonadstropna hiša šte. 16, ki je tik ob porušeni, pa ni v nevarnosti, zaradi česar se stanovanec ne bo treba izseliti.

Stara hišica se je podrla kmalu

po 15. uri: gnili tramovi strehe so popustili, tako da se je streha zrušila in povlekla za seboj tudi del opornih zidov. Ostal je samo dimnik, ki so ga porušili gasilci, in oporni prezd v Ul. S. Cilino, katerega so morali podpreti. Poleg gasilcev in mestnih redarjev je moralo poseči tudi osebje Aecageta, ki je izoliralo pretrgane električne vode, ter osebje Sip, ki je popravilo telefonske napeljave.

● Tržaška občina opozarja vse krošnjarije, da se zaključijo rok za sprejemanje prošnje za udeležbo na Miklavževem sejmu, ki bo tudi letos v Drevoedu XX. septembra, 25. oktobra ob 14. uri. Zanimati se naj se oglašijo v uradu v Pasazi Costanzi 1 v sobi šte. 30.

● Odgovorni za šolsko komisijo KPI bodo ob ponedeljkih, srediha in petkih na razpolago staršem v prostori sekcije KPI «P. Tomažič», Trg Staro minico 11/II. Med srečanja s starši bodo razpravljali o novem šolskem sistemu in o delegiranih deželnih ter o načinu volitev v nove šolske vodstvene organe.

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA RAZPIS NATEČAJA

Z odlokom predsednika deželnega odbora št. 02823 z dne 26. avgusta 1974 in št. 02836 z dne 27. avgusta 1974, ki sta bila objavljena v deželnem Uradnem vestniku št. 51 od 5. oktobra 1974, je deželna uprava razpisala dva izpitna natečaja in sicer enega za 6 mest svetnika na poskušajo za pravno - upravno službo in 4 mesta svetnika agronomov na poskušajo v staležu agronomov vodilnega osebja avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine.

Prošnje za priustitev k natečaju, naslovljene na predsedstvo deželnega odbora dežele Furlanije - Julijske krajine - generalno tajništvo - Ul. Carducci 6 - 34100 Trieste in napisane na kolokovalnem papirju v smislu navodil, ki jih vsebuje že omenjeni Uradni vestnik, morajo dospeti na predsedstvo deželnega odbora najkasneje do 4. novembra 1974.

Deželni Uradni vestnik se lahko kupi v Trstu v knjigarni «I. Svevo», na Korzu Italija 22, v Vidmu v papirnici «Benedetto», v Ulici Mercato Vecchio 13, v Gorici v papirnici «Paternoli» na Korzu Verdi 50, v Pordenonu v knjigarni «Minerva» na Trgu XX. Settembre.

Ustrezne informacije se dobijo na sedežu deželnega odbora v Trstu - Ul. Carducci 6; na sedežu odborništv za krajevne ustanove v Vidmu - Ul. Savorgnana 10; na sedežu pokrajinskih uradov krajevnih ustanov v Gorici - Largo Cuiat 7, ter v Pordenonu - Ul. Cavallotti 10; na sedežu za javna dela v Trstu - Ul. Cadorna 11; na sedežu pokrajinske direkcije za javna dela v Gorici - Korzo Italija 205; v Pordenonu - Korzo Garibaldi 66 in v Vidmu - Piazzale Osoppo 1.

ria Serena Gasparidis, elektronski inženir Franco Deluca in univ. študentka Rossella Maffi.

LOTERIJA
BARI 61 46 62 78 42
CAGLIARI 74 85 40 84 41
FIRENCE 90 32 33 7 74
GENOVA 68 14 15 60 34
MILAN 44 7 54 29 77
NEAPELJ 67 80 34 74 10
PALERMO 54 20 83 86 74
RIM 56 66 48 80 40
TURIN 41 29 24 59 90
BENETKE 76 19 56 3 23

ENALOTTO
2 2 2 2 X X X 2 2 2
Kvoto: 12 točk - 20.634.000; 11 - 222.600; 10 - 22.200 lir.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al S. Andrea, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
A. Barbo, Trg Garibaldi 4; Godina, All'Isola, Ul. Giannastasia 6; Chiari - Crotti, Ul. Tor S. Piero 2.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opince (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje - Zgonik (tel. 225-590), Nabrežina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zavljaje (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

Danes, 13. t. m., ob 14.30 bo v Mačkoljah

odkritje spomenika padlim v NOV

Slovesnost je združena s kulturnim sporedom.

Nastopajo: domači pevski zbor, moški pevski zbor «V. Vodnik» iz Doline, godba na pihala iz Brega in recitatorji.

Odhod avtobusa iz Trsta ob 13.00 in 13.45. Vrnitev ob 18.00, 18.47 in 19.30.

Vabljeni!

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst
Kulturni dom

Otvoritev predstava sezone 1974 - 75

IVAN CANKAR

ZA NARODOV BLAGOR

Komedija v štirih dejanjih

Scena DEMETRIJ CEJ
Kostumi MARIJA VIDUA
Režija MARIO URŠIČ

Danes, 13. t. m., ob 16. uri (Abonma nedeljski popoldanski - Red C). Razpored predstav glej pod rubriko «Gledališča».

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

VAS tudi letos vlijudno in prijateljsko vabi k vpisu ABONMAJA za sezono 1974 - 75

VPISOVANJE ABONMENTOV PRI GLAVNIH BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA OD 8. DO 14. URE.

Gledališča

KULTURNI DOM STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Otvoritev predstava sezone 1974-1975: Ivan Cankar - ZA NARODOV BLAGOR, komedija v štirih dejanjih.

Danes, 13. t. m. ob 16. uri (Abonma nedeljski popoldanski - Red C) - V sredo, 16. t. m. ob 20.30 (Abonma mladinskih v sredo - Red D) - V četrtek, 17. t. m. ob 20.30 (Abonma mladinskih v četrtek - Red E) - odpade iz tehničnih ovir. Predstava bo v petek, 18. t. m. ob isti uri za isti abonma.

Abonmaji in vstopnice so na razpolago pri blazajni Kulturnega doma vsak dan (raven nedelje) od 8. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav.

KONCERTNA SEZONA GLASBENE MATICE

V pisarni Glasbene matice, telefon 41-86-05, sprejemajo abonente za koncertno sezono. Lanski abonenti lahko svoja mesta potrdijo do 17. t. m.

SIMFONIČNA SEZONA

V sredo ob 21. uri bo v gledališču Verdi tretji in zadnji koncert jesenske simfonije sezone. Tokrat bo dirigiral Gian Paolo Sangone, solist pa bo kontrabas Mario Ricciutti. Na sporedu je tudi novost za Trst: Koncert za kontrabas in orkester Sergija Kusevitskega. Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni (tel. 31-848).

VERDI

Pri gledališki blagajni (tel. 31-948) sprejemajo nove abonmaje za operno sezono gledališča Verdi 1974-75. Lanski abonenti lahko svoja mesta potrdijo najkasneje do 24. t. m. Po tem roku bodo abonmaje oddali drugim.

Razstave

Narodna in študijska knjižnica v Trstu sporoča, da je v foyerju balkona Kulturnega doma ponovno odprta razstava manjšinskega tiska v Italiji.

V galeriji «La Lanterna» v Ul. Sv. Nikolaja št. 6 razstava del DeEs Schwerbergerja. Razstava bo trajala do 8. novembra.

V občinski galeriji razstavlja furlanski slikar Gigi Di Luca. Razstavlja bo odprta do 15. t. m.

Marija Vidua, kostumarka Slovenskega gledališča, razstavlja svoje slike slovenskih narodnih noš v Bazovici v Slomškovem domu še danes.

DRUGE VESTI NA OSMI STRANI

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili k večnemu počitku našo mamo in nono

URŠO PAVLIČ

Posebna zahvala č.g. župniku, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

Boršt, 13. oktobra 1974

Danes, 13. oktobra

5. SLIKARSKI EX TEMPORE

za profesionalce, samouke in otroke

V ŠEMPOLAJU

Kino

Ariston I.N.C. 15.30 «Tutto a posto, niente in ordine». Režija Lina Wertmüller. Igra Lina Polito. Barvni film.

Nazionale 14.30 «Vivono tutti felici e contenti». Barvni film o živilih.

Excelsior Otroška matinea ob 10.00 in 11.30 «Speedy Gonzales sfida all'ultimo pelo». Barvna risanka.

Excelsior 15.00 «Noi due senza domani». Nastopata Romy Schneider in Jean-Louis Trintignant. Barvni film.

Grattacielo 14.30 «Il domestico». V glavni vlogi Lando Buzzanca. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Fenice Otroška matinea ob 10.00 in 11.30 «Zorro».

Fenice 15.00 «Il giustiziere della notte». Charles Bronson.

Eden 15.00 «Le farò da padre...» Igrajo Luigi Proietti, Irene Pappas in Teresa Ann Savoy. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ritz 15.30 «Stavisky il grande truffatore». V glavni vlogi igra Jean Paul Belmondo. Barvni film.

Aurora 15.00 «Per amare Ofelia». Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Capitol 14.30 «Farfallon». Igrata Franco Franchi in Ciccio Ingrassia. Barvni film.

Cristallo 15.00 «Professore venga accompagnato con i suoi genitori». Barvni film.

Impero 15.30 «Come eravamo». Robert Redford. Barvni film.

Filodrammatico 14.30 «Maliziosamente». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 14.30 «Come divertirsi con Paperino e company». Barvna risanka Walt Disneya.

Ideale 15.00 «Tony Arzenta». Igrata Alain Delon in Carla Gravina. Film v barvah.

Vittorio Veneto 15.00 «L'ultima neve di primavera». Igrata Bekim Fehmiu in Agostina Belli. Barvni film.

Astra 15.00 «I due gondolieri - Venezia, la luna e tu». Igrata Alberto Sordi in Nino Manfredi. Barvni film.

Abbazia 14.00 «007 vivi e lascia morire». V glavni vlogi Roger Moore. Barvni film.

Radio 14.30 «2022 i sopravvissuti». Igrata C. Heston. Barvni film.

Mignon 14.30 «Zardoz». V glavni vlogi Sean Connery. Barvni film.

Volta - Milje 15.00 «Le cinque giornate». Igrajo Adriano Celentano, Marnie Trolo in Enzo Cerusico. Film v barvah.

PD SLOVENEK iz Boršta

vabi na pevsko vajo vse pevce in pevke ter mlade ljubitelje slovenske pesmi. Vaja bo dne 15. t. m. ob 20.30 v srenjski hiši.

ODBOR

Izleti

SPDT priredi dvodnevni avtobusni izlet 3. in 4. novembra v Gorski kotar. Prvi dan vzpon na Snježnik. Za turiste postane na Platak, prenočišče v Ogulinu; drugi dan vzpon na Klek (gora čarovnic), za turiste ogled Ogulina. Povratek čez Crkvice nico in Reko. Prijava na ZSSD v Ul. Geppa 9 do 15. oktobra.

Prosvetno društvo Ivan Grbec iz škešana priredi v nedeljo, 20. oktobra, izlet v Idrijo, preko Ajdovščine in Črnega vrha. Povratek po Soški dolini z ogledom novega spomenika Francetu Bevku v Novi Gorici. Vpisovanje za izlet, ki je vsak delavnik od 19. do 20. ure v društvenih prostorih, se zaključijo v torek, 15. t. m. Prijave sprejemamo tudi po telefonu na št. 81-49-25.

Razna obvestila

V Prosvetnem domu na Opčinah bo v torek, 15. oktobra, ob 20.30, predavanje o Kubi. Bruno Krizman bo opisal svoje potovanje po tej srednjeameriški državi ter prikazal barvne diapozitive. Ob tej priložnosti bo v dvorani Prosvetnega doma tudi razstava lepakov in časopisov. Predavanje prireja sekcija KPI iz Opčin.

ZAHVALA

V SOBOTO, 26. T. M., SE BODO SREČALI KRAŠKI AKTIVISTI ČE

Leta 1944: množična vključitev tržaških Slovencev v narodnoosvobodilno borbo

Srečanje bo v mali dvorani tržaškega Kulturnega doma

V zadnje četrtino se preveznilo leto 1974. Leto jubilejev. Tridesetletje. Leto 1944 je namreč v naši zgodovini pomembno leto. Zlasti pri nas na Primorskem in posebej v Trstu in okolici. V tem letu je namreč naše narodnoosvobodilno gibanje dobilo množični značaj. Znano je sicer vsem, da se je v Trstu in okolici pričela organizirati Osvobodilna fronta že v drugi polovici leta 1941. Vendar je splošno znano, da je bilo to gibanje v prvi polovici leta 1941. Vendar je splošno znano, da je bilo to gibanje v prvi polovici leta 1941. Vendar je splošno znano, da je bilo to gibanje v prvi polovici leta 1941.

Najodločnejši preokret je povzročila septembrska kapitulacija Italije. Zasedba naših krajev po Nemcih in njihova brezsrčna oholost nam je utrdila prepričanje, da bo borba z okupatorjem še dolga in trda. Zato so se začeli organizirati različni odbori, ki so imeli nalogo, da mobilizirajo vse ljudske sile v boj do dokončne zmage. V organizirano podtalno borbo se je vključilo na sto in stotine aktivistov obeh spolov in vseh starosti. Nastali so terenski odbori OF, Delavske enotnosti (tudi po tovarnah), Antifašistične ženske zveze, Zveze mladine in seveda tudi partijske celice in skupine skojcev. Dela je bilo za vse dovolj. Zbirali so hrano in obleko za partizane, sanitetne material, prostovoljne prispevke v denarju in za posojilo svobode. Na sestankih so se seznanjali z razvojem in cilji borbe, raz-

-2

manjkata 2 dneva

do najbolj
senzacionalne
prodaje leta5 dni bomo v vseh oddelkih
nudili aktualne artikule
po zelo ugodnih cenahGRANDI MAGAZZINI
IL LAVORATORE
Korzo Saba 15 Trstod 15. do 19.
oktobra

GIORNATE

našli in brali so ilegalni tisk, ki ni prihajal le iz zaledja, temveč so ga tiskali tudi v samem mestu in bližnji okolici. Propagandno delo so opravljali zlasti mladinci s trošenjem letakov in z napisnimi akcijami. (Kdo se ne spominja nazadnje letakov in z napisnimi akcijami. (Kdo se ne spominja nazadnje letakov in z napisnimi akcijami. (Kdo se ne spominja nazadnje letakov in z napisnimi akcijami.)

Sindikati o pobudah v industrijski coni

V enotnem sindikalnem sedenju pri Domu so se sestali koordinacijski odbori CGIL, CISL in UIL za industrijsko cono in razpravljali o srečanju, ki so ga imeli na tržaški občini za ureditev socialnega središča v industrijski coni in številnih socialnih uslug, kot so skupna menza za več tovarn, trgovin, ki nudijo znižane cene, otroški vrtci in boljši javni prevozi. Sestanka so se udeležili tržaški, miljski in dolinski župan, zastopniki ustanove za industrijsko cono, delavskih združenj in Acegata.

Sestanek, so ugotovili na večeršnjem sindikalnem sedenju, je bil v bistvu pozitiven, saj se je ustanova za industrijsko cono obvezala, da bo v kratkem poskrbela za primeren sedež za socialno središče - verjetno v nekdanji tovarni bombaža «S. Giusto». Delavske zadrage bodo s svoje strani preučile možnost ureditve mednarodne menze in prodaje živil in drugega potrošniškega blaga po posebnih cenah, medtem ko bodo občine in pokrajina preučili možnost ustanovitve vrtca za otroke delavk in zdravstvenega središča s polimobilizatorjem in postajo za prvo pomoč.

Sindikati pa so kritizirali stališče Acegata, ki ni pripravljeno na ojačanje javnih prevoznih zvez z dolinsko občino in s Krasom. Ponovni sestanek, na katerem bodo preučili odgovore posameznih organov, bo 15. novembra.

Nova imenovanja na carinski upravi

Na predlog načelnika tržaške carinarnice dr. A. Mastropasque, je ministrstvo za finance imenovalo dr. T. Roddo za pomočnika direktorja carinarnice in dr. C. Sciolija, A. De Gaetana, S. Mirabila in R. Vacrija za višje inšpektorje. Ministrstvo je nadalje imenovalo dr. G. Cefala za ravnatelja drugorazredne carinarnice pri Fernetičih in dr. L. Struttija za ravnatelja drugorazredne carinarnice na Opčinah. V pričakovanju ustreznega imenovanja, je načelnik carinarnice poveril vodstvo glavne carinarnice v Trstu dr. T. Roddi in vodstvo ravnateljstva miljske carinarnice dr. S. Mangiaracini. Po nalogu ravnateljstva tržaške carinarnice so končno poverili tajniške posle ravnateljstva F. Zejnu in tajniške posle carinarnice B. Morgeri.

Kupim kraško hišo z malim vrtom. Ponudbe na telefon 41-30-00.

Janko Perat:

V sredo bomo začeli objavljati v podlistku roman Janka Perata «Umirajoči čas». Delo opisuje življenjsko usodo primorskega fanta, ki v usodnih dneh narodnoosvobodilnega boja sledi klicu domovine, kaže pa tudi njegovo povojno usodo in ob njej nekatera aktualna družbena vprašanja. Roman je vsebinsko razdeljen v tri dele: v prvem delu obravnava obdobje primorskih fantov in moč v Afriki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB V MAČKOLJAH

Vladimir Šturman (Mačkoltje) 30.000 lir, Bernard Zoben (Krmek) 30.000 lir, Klavdij Stefančič (Krmek) 5.000 lir, Ernest Bordon (Krmek) 5.000 lir, Edvin Hlabjan (Krmek) 5.000 lir, Guerin Zerkul (Krmek) 10.000 lir, Alojz Smotlak (Krmek) 10.000 lir, Gabriel Grčić 5.000 lir, Bruno in Elvira Pradelj (Dolina) 10.000 lir, Karlo Grisonič 5.000 lir, Ervin Purger 5.000 lir, Edvard Tul 10.000 lir, Milan Tul (Trst) 50.000 lir, Aldo Peccia (Mačkoltje) 10.000 lir, N.N. 10.000 lir, Vladimir Smotlak (Trst) 5.000 lir, Vito Jeroc (Mačkoltje) 10.000 lir, Avgustin Tul (Mačkoltje) 10.000 lir, Albert Stefančič 5.000 lir, Erminio Stefančič 10.000 lir, Imperio Santin 5.000 lir, Lucijan Zoben 7.000 lir, gostinja Tul (Mačkoltje) 80.000 lir, Vincenc Mauri (Bojuneč št. 380) 20.000 lir, Ivan Zerkul (Dolina 111) 1.000 lir, Drago Slavec (Dolina) 10.000 lir, Josip Sancin-Jezin (Dolina št. 95) 5.000 lir.

GLASBENA MATICA - TRST

KONCERTNA SEZONA

Abonma 1974-75

Kulturni dom v Trstu

25. 10. 1974: ORKESTER GLASBENE MATICE, dirigent Oskar Kjuder, solist Branimir Slokar - pozavna — 10. 11. 1974: SIMFONIČNI ORKESTER IN ZBOR RTV ZAGREB, dirigent Igor Kujer, solisti: Mira Kirinčič - sopran, Mitja Gregorč - tenor, Ljerk Plešić-Bielinski - klavir — 29. 11. 1974: VLADIMIR KRPAK, klavirski recital — 12. 12. 1974: SIMFONIČNI ORKESTER RTV LJUBLJANA, dirigent Marko Munih, solist Jože Falout - rog — 17. 1. 1975: TRŽAŠKA KOMORNA SKUPINA — 25. 2. 1975: An-sambel «SLAVKO OSTERC» iz Ljubljane, dirigent Ivo Petrič — 10. 3. 1975: ORKESTER GLASBENE MATICE, solist Žarko Hrvatič - violina — 4. 4. 1975: Tenorist ANTON DERMOTA, recital slovenskih samospevov, pri klavirju Hilda Dermota — 18. 4. 1975: Akademski pevski zbor «TONE TOMŠIČ» iz Ljubljane, dirigent Marko Munih.

CENE ABONMAJEV

Parter redni 9.000 lir	Balkon redni 7.000 lir
Parter znižani 7.000 "	Balkon znižani 5.000 "
Mladinski	
in invalidski 2.000 "	

Vpis abonmajev od danes dalje v pisarno Glasbene matice (Ul. R. Manna 29 - tel. 418-605) in od 17. oktobra dalje tudi v Tržaški knjižnici (Ul. sv. Franciška 20 - tel. 61-792) od 15.30 do 19. ure.

Prosimo lanske abonente, da polrijo abonma do 17. 1. m.

Kraški pust 1975

V petek se je sestel osrednji pusti odbor na Opčinah in pripravil okvirni osnutek kraškega pusta 1975. Vse vaske odbore vabi, da bi začeli pripravami, ker bo prihodnje pustno slavje zelo zgodaj. Koledar je pretežno dolga, da bo spredel kralja pusta IX. v soboto, 8. februarja 1975.

Nesmiselno bi bilo trditi, da se pusti kralj še sedaj toplo priporoča na množično udeležbo mask in vovov na vsakoletnem tradicionalnem pustnem slavlju na Opčinah.

Prefektura odvzela 20 soferskih dovoljenj

V septembru je tržaška prefektura odvzela na podlagi čl. 91 prometnega zakonika 12 soferskih izkaznic avtomobilistom, ki so zakrivila prometne nesreče s smrtnimi izidom ali s hujšimi posledicami. Štirim avtomobilistom so odvzeli soferska dovoljenja, ker so ugotovili njihovo nesposobnost, štirim pa so začasno odvzeli, ker se niso javili na izpit za ugotovitev njihovih soferskih sposobnosti.

Na ukaz notranjega ministrstva so v petek opoldne in ponoči izvedli v vsej pokrajini posebno akcijo za preprečitev kriminalnih dejavnosti. Pri akciji so sodelovali agenti kvesture, cestne policije, karabinjerji in finančni stražniki, ki so ustavili in identificirali 3.477 oseb, med katerimi je bilo 2.442 tujcev, pregledali so 2.108 vozil in 41 javnih lokalov, nalozili 90 glob zaradi prekrškov prometnega zakonika in aretirali dve osebi.

Danes ob 10.30 bodo v trgovinski zbornici nagradili najboljše urejevalce izložb. Glavna nagrada «E. Padovana» je letos pripadla Mariu Abbateju iz Turina. Med slovesnosti bodo nadalje nagradili dve gojenki izdelne šole za dekoraterje in tržaške urejevalce izložb, ki se s tem delom ukvarjajo že 25 let. Nadalje bodo podelili diplome tudi trgovskim podjetjem, ki posvečajo posebno pozornost pri urejanju izložb.

NAŠ NOVI PODLISTEK

UMIRAJOČI ČAS

V okviru zavezniških vojaških enot, v drugem razdobju od jeseni 1943 do konca vojne, to je čas bojev v NOV za osvoboditev, v tretjem pomolji čas in težave, ki jih je ta čas prinesel.

Peratovo literarno delo se od teh zgodovinskih opisov seveda bistveno razlikuje. Avtor je snov obdelal literarno, umetniško, težišče njegove pripovedi pa ni na zunanjem, ampak na notranjem dogajanju, se pravi v psihološko poglobljenem opisanju dogodkov in usode junakov pripovedi. Ker živi na našem ozemlju še mnogo bivših borcev prekomorskih enot, smo prepričani, da bomo njim, kakor tudi vsem našim bralcem, z objavo tega romana ustregli.

Janko Perat se je rodil 1. 1921 na Livku nad Kobariдом. Vsa njegova družina je bila v NOV. 5 bratov je bilo partizanskih starešin se izpred septembra 1943. Eden je padel v Bosni, mati in sestra pa sta bili kot terenski delavki zaprti tudi v tržaškem Koroneu. Zlasti mater so poznali kot »partizansko mamo« skoraj vsi partizani, ki so se borili na desnem bregu Soče. Po vojni je Janko Perat diplomiral na višji šoli in študiral na filozofski fakulteti sociologijo. Roman «Umirajoči čas» je njegovo prvo večje literarno delo, ima pa že obsežno bibliografijo literarnih del, razprav, esejev in člankov z raznih področij. Za tisk ima pripravljen tudi roman TIGR.

DANES V KOPRU, IZOLI PIRANU IN PORTOROŽU

KINO

KOPER: ob 10. uri ameriški: TARZANOV UPOR V DZUNGLI ob 16. in 18. uri ameriški: DEKLE, KI SEM JO LJUBIL ob 20. uri ameriški: POLETNI MORILEC

IZOLA: ob 10. uri ameriški: PLAMEN IN PUŠČICA ob 16. in 18. uri ameriški: KAVBOJ KING ob 20. uri italijanski: CHURCHILLOVI LEOPARDI SKOFJE: ob 17. in 20. uri ameriški: TARZANOV UPOR V DZUNGLI

PIRAN: ob 10. uri domači, otroški: MIRKO IN SLAVKO ob 15., 18. ter 21. uri ameriški: MOJE PESMI — MOJE SANJE PORTOROŽ: ob 20. uri italijanski: POLICIJSKI KOMISAR PEPE

TRGOVINE

V Kopru bosta danes dežurali Market AGRARIA in tržnici ter trgovina s sadjem in zelenjavo AGRARIA - tržnica. V Izoli bo danes dežurna Delikatesa JESTVINA, Trg 29. novembra in Kmetijska zadruga, Drevored 1. maja.

Trgovine v Piranu, Luciji in Portorožu, začasno ne dežurajo.

LEKARNE

Danes dopolne so odprte vse glavne lekarne v obalnih mestih, za nujne primere pa je popoldanska dežurna služba.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

V vseh treh obalnih mestih je organizirana celodnevna zdravniška služba. Tako v zdravstvenem domu v Kopru, kot v zdravstvenih ustanovah v Izoli in Piranu, dobite od 7. ure zjutraj v nedeljo, do 7. ure zjutraj v ponedeljek.

PRIDRITVE IN ZABAVE

Čez nedeljo bodo na obali odprti vsi zimski plavalni bazeni, kegljišča, teniška igrišča in drugi športni objekti. Zvečer bodo igrali v vseh večjih lokalih zabavni orkestri, barske programe pa si lahko ogledate v hotelu Triglav v Kopru, v Palacu, Centralu in Metropolu v Portorožu ter pri Treh papirah v Piranu.

SPORT

Koper: ob 14.30 prvenstvena nogometna tekma republiške lige Koper - Ljubljana.

Mali oglasi

IAKOJSNA DOBAVA 128, 127, 123 71, 72, 850 coupé 68, 69; 850 spyder 69; 124 coupé 68, 69; 124 67, 69; 850 special 68, 70; 500 L 68, 69, 70; fiat 750 66, 69, fiat 1300 66 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulia 10 in Ul. Cologna 7 - Autosalone Trieste.

AUTOAGENZIA ZANARDO, Ul. del Bosco 20, tel. 796348, «Poverjeni zastopnik za Alfa Romeo» najvišje ocenjuje vaš rabljeni avtomobil v zameno za novega ali rabljenega in zahteva najmanjši preddoj za do 36-mesečne obroke. Rabljene avtomobile menjamo za rabljene. Odprto tudi ob praznikih od 10. do 13. ure. Alfa Romeo 2000 berlina 1972, 2000 GT veloce 1972, 1600 super 1971, Giulia 1.3 1974, 1300 TI 1970, GT junior 1300 1968, Alfa sud 1973-1972; alfetta 1972, 1750 berlina 1971, 1750 GT veloce 1971; fiat 128 berlina štiri vrata 1970, 128 rally 1971; 126 1974, 850 special 1970, autobianchi primula 65 C 1969; autobianchi A 12 elegant 1974; BMW 1600 1968; NSU TT 1000 1970; innocent mini ml nor MK3 1971; renault TL6 1970; kawasaki mach 3/500 1973.

OBISČITE NAS!!! «CITROEN» - mehanična delavnica Cavalli, tudi drugih avtomobilov v Ul. Rittmayer 4/a. PRODAJALJO ali vajenka za konfekcijo isče Pertot - Ul. Gimnastika 22. TRGOVINA pohištva Kozman - Ul. Castaldi 3, tel. 76-29-66 isče vajenka - prodajaljo za takojšnje zaposlitev.

ISČE se skladiščnik več v nadomestnih delih za tovarnjake, z znanjem slovensčine - strokovnjak. Ime, priimek, starost, naslov, priporočila, kurikulum poslati v Gorico - poštni predal 88.

AUTORALLY

Pahor Giorgio

Ul. Zonta, 3/A tel. 69-250
Avtopriprilne - novosti PERSONAL - domači in uvoženi nadomestni deli. Zastopnik avtomobilskih gum DUNLOP.

OBIŠČITE NOVO TRGOVINO

Bon-Pas Arredamento

POGRNJALA - ODEJE
PREPROGE - ZAVESE

Ul. C. Battisti, 14 - tel. 62917

TRST

NASPROTI VELEBLAGOVNICE STANDA

IZŽREBANE NAGRADE TRGOVINE

GODINA

V torek zvečer so ob prisotnosti funkcionarja finančne intendantice izžrebali listke loterije, ki jo je priredila trgovina GODINA. Nagrade in izžrebane številke so sledeče:

- Tricetrinska krznena jopica iz trebuškov Raimousque z ovratnikom iz svizca — št. 2953;
- 6 bonov za nakup blaga po 30.000 lir — številke 2615, 8268, 5059, 7902, 4187 in 5234;
- 6 bonov za nakup blaga po 20.000 lir — številke 2274, 7734, 7803, 7319, 7928 in 4389;
- 30 bonov za nakup blaga po 10.000 lir — številke 1065, 5333, 6262, 8422, 6245, 5432, 5930, 4641, 1928, 1732, 7826, 4848, 3902, 2394, 5719, 2315, 5618, 8621, 3727, 7795, 3152, 3917, 3176, 1484, 4948, 3985, 8383, 6378, 3825, 4893.

Nagrade je treba dvigniti najkasneje do 22. oktobra med 8.30 in 12. uro. Dne 23. oktobra bo novo žrebanje za dolocitev nagrad, ki jih zmagovalci niso dvignili po prvem žrebanju. Zmagovite številke drugega žrebanja bodo objavljene do 9. novembra pri blagajnah trgovin Godina.

UL. CARDUCCI, 10

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 414111

POŽAR ARTEMIO

TOVORNI PREVOZI

v vse kraje tudi t t mozemsto

pohištvo

ZERIAL

trst

novi daruje Antonija Konstantinova

2.000 lir za SD Kontovel.

V pomoč invalidu Brunu Vidmarju daruje teta Justina z družino iz Nabrežine 10.000 lir.

Tistega, ki bi želel še prispevati za nakup vozčka za invalida Bruna Vidmarja, prosimo, naj to stori čimprej, ker bi želeli prizadetemu hitro pomagati.

Uredništvo

Darovi in prispevki

V spomin brata Meta daruje sestra Marija Perhave 10.000 lir, ter sestrični Pina in Dorka 10.000 lir za Dijaško matico. Namesto cvetja na grob Urše Pavlič daruje družina Slavec (Boršt 118) 5.000 lir za SD Slovenec. V počastitev spomina pok. Ego na Vizina darujeta Fani in Karlo Malalan 5.000 lir za Dijaško matico ter namesto cvetja na grob Rada Valiču 5.000 lir za SD Polet. Namesto cvetja na grob Zore Sancin Benič darujejo Mira in Manuset Fonda 10.000 lir za Dom Jakoba Ukmarja v Škedenju, Erika in Pavel Fonda 10.000 lir za Dijaško matico, Pina in Stefanija Fonda 10.000 lir za Dijaško matico ter Marženka Sancin (Celje) 10.000 lir za Glasbeno matico. Namesto cvetja na grob Oskarja Savarina daruje Marčelo Siega z družino 10.000 lir za SD Bor. Namesto cvetja na grob Oskarja

Savarina daruje Robert Birsca z družino 10.000 lir za SD Bor.

V počastitev spomina mame Urše Pavlič darujejo Karlo in Nada 10.000 lir za PD Slovenec iz Boršta.

V spomin drage mame Urše Pavlič daruje sin Zdravko z družino 5.000 lir za PD Slovenec, 5.000 za TPPZ, 5.000 lir za Tržaško folklorno skupino.

V spomin pok. Oskarja Savarina daruje Armid Ukmar 3.000 lir za Dijaško matico.

Ob lepem uspehu prireditve 50. obletnice Slovenskega športa v Sovodnjah daruje Dušan Košta 10.000 lir za TPPZ.

Namesto cvetja na grob Olge Suban roj. Pipan darujeta Ivan in Pina Novak 2.000 lir za Dijaško matico.

N.N. daruje 10.000 lir za SD Kontovel.

Namesto cvetja pok. Mariji Župa-

Za poimenovanje osnovne šole v Trebčah darujejo: Ob obletnici smrti matere in očeta Lilijana in Savina (gostinja «Možina») 10.000 lir. Učiteljici Carli in Košta 2.000 lir, Sergio Sivici 7.000 lir, Stanko Milčič 3.000 lir, Ferluga (št. 71) 2.000 lir, Purini (št. 47) 2.000 lir, Škerlavaj (št. 111) 1.500 lir, Kralj (št. 44) 1.000 lir, Kokoravec 1.000 lir, Dragoni 1.000 lir, Maver 1.350 lir, Kralj (št. 34) 1.000 lir, Čuk (št. 181) 1.000 lir, Purinani 1.000 lir, Kovačič 1.000 lir, Zdenka Karli 1.000 lir in Bukavec 1.000 lir.

OBČINSKA UPRAVA JE IZPOLNILA SVOJO DOLŽNOST

Danes v Sovodnjah svečano odprtje nove stavbe domače osnovne šole

Danes bodo na prireditvi sodelovali tudi šolarji

V Sovodnjah bodo imeli danes pomembno slovesnost. Odprli bodo novo šolsko poslopje, ki ga je dala zgraditi občinska uprava z državnim prispevkom in za katero je dobila skoraj 90 milijonov lir. Mladim Sovodnjem bodo imeli od jutri dalje pouk v novi stavbi, ki je bila zgrajena po novih arhitektonskih prijemih, ki bo vsakega zadovoljila sedanjim in tudi bodočim potrebam sovedenjskih šolarjev. Ima šest prostornih učilnic.

Današnja otvoritvena slovesnost se bo pričela ob 11. uri. Na njej bo govoril župan obnove Sovodnje Jožef Čuš, za njim pa bodo učenci domače šole nastopili s kratkim kulturnim programom, ki so se ga naučili v teh prvih dveh tednih šole pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic.

Problem šolskih stavb bo s to novo šolo v sovedenjski občini dokončno rešen. Občinska uprava je s tem izpolnila nalogo, ki si jo je zadala na zadnjih volitvah leta 1970, saj je temeljito popravila šolski poslopje na Vrh in v Rupi ter zgradila novo šolsko poslopje v Sovodnjah. Župan Čuš in županja, ki upravlja sovedenjsko občino, so zato upravičeno lahko ponosni na uspeh, ki so ga s svojo prizadevnostjo dosegli.

V tork odprtje razstave o češkoslovaški arhitekturi

V tork ob 19.30 bodo v dvorani Petrarca odprli razstavo, ki prikazuje restavracijska dela mestnih središč in zgodovinskih stavb na češkoslovaškem. Razstavo prireja inštitut za srednjeevropska srečanja v sodelovanju z goriško občino. V prejšnjih letih so že priredili

NA POBUDO KLUBA STARIH GORIŠKIH ŠTUDENTOV

V Novi Gorici danes odkritje kipa A. Gabrščku

Postavili ga bodo v Erjavčevem drevoredu

V Novi Gorici bo danes, v Erjavčevem drevoredu, slavnostno odkritje doprsnega kipa Andreja Gabrščka. Kip je delo Borisa Kalina, zanj je poskrbel Klub starih goriških študentov, ki neumorno že dolgo let vodi akcijo za postavitve spomenikov in spominskih plošč zaslužnim možem naše preteklosti. Kip Andreja Gabrščka bo stal poleg kipov Frana Erjavca, Simona Gregorčiča, dr. Karla Lavriča, v kratkem se bo pridružil še kip dr. Henrika Tume. Nedaleč od teh kipov so pred kratkim odkrili spomenik Francetu Bevku, blizu je tudi spomenik letalcu Edvardu Rusjanju. Poleg teh pa so še v Novi Gorici tudi številni spomeniki partizanskim junakom. Nova Gorica pridobiva s temi spomeniki precejšnjo dokumentacijo o slovenski preteklosti v Gorici. Skoda je le, da se ne morejo ti spomeniki postavljati v Gorici, kjer so vsi ti slavilniki živeli in delovali v korist slovenskega naroda v preteklosti.

Andrej Gabršček je bil morda najbolj markantna osebnost slovenskega političnega življenja v Gorici v zadnjih desetletjih pred prvo svetovno vojno. Aktivni trgovec je spretno vodil svojo knjigarno, ki je bila v zadnjih letih v priličnih prostorih Trgovskega doma (tu je danes knjigarna Paternolli). Bil je lastnik in tudi bojevit udeleženec »Soča«, ki je veliko doprinesla k uveljavitvi Slovencev v Gorici. Imel je založniško hišo, ki je tiskala knjige v vseh slovenskih jezikih. Tudi po njegovi zaslugi je bila Gorica takrat pravo kulturno središče slovenstva in slovstva. Bil je politik in se aktivno udeleževal, tudi v izvoljenih telesih, za takratno narodno-napredno stranko. Bil je zaprt na goriškem gradu v času avstrijske vladavine, po vojni se je moral umakniti v Ljubljano, kjer je napisal znamenito delo »Goriški Slovenci«, kjer je obdelana, povzeta iz časopisnih poročil in po lastnih spominih, zgodovina slovenstva v Gorici do prve svetovne vojne.

Na današnji slavnosti bosta govorila predsednik Kluba starih goriških študentov Jože Gorkič, o Gabrščku pa bo govoril univerzitetni profesor iz Ljubljane dr. Fran Vavčič. Sledila bo tudi kulturna prireditelja. Proslava se bo pričela ob 10.30.

Nove tarife taksijev

Goriški župan je odredil nove tarife za prevoze s taksiji. Uvedba novih tarif je postala nujna, zaradi povečanih rezijskih stroškov za vzdrževanje avtomobilov in tudi zaradi povečanih cen bencina. Preden preidemo na nove tarife moramo še dodati obveščila župana, da bodo te lahko vpeljali šele, ko bodo v avtomobilih nameščeni novi aparati. To bo predvidoma v nekaj dneh.

Tarife za prevoze na območju občine so naslednje: začetna tarifa 400 lir, za vsakihi sto metrov 20 lir, za vsako minuto čakanja 40 lir. Za povratno prazno vožnjo taksija bo treba plačati enako vsoto, ki je bila plačana za polno vožnjo. Dodatek: za prevoz psa 300 lir, za prevoz vsakega kovečka (z merami 50x30x25 cm ali več) 200 lir, za manjše kovečke ali aktivke ni treba plačati ničesar.

Za nočno vožnjo, od 22. do 6. ure v zimskem času in od 21. do 7. ure v letnem času, se cena vožnje poveča za 50 odstotkov.

Danes, 13. oktobra, bo v dvorani Katoliškega doma v Gorici, UL XX. septembra 85, pevski

KONCERT

Nastopil bo koroški zbor »JAKOB PETELIN - GALLUS«

ki bo izvajal predvsem koroške narodne in umetne pesni. Začetek ob 16.30.

50-letniki iz Sovodenj, Rupe in Peči

Prejšnji dan so se v Sovodnjah zbrali domačini iz Rupe, Peči in Sovodenj, ki so letos dopolnili 50 let. Pred spomeniki padlim so položili vence, nato pa so šli na skupno kosilo v Devetakovno gostilno na Vrh. Za en dan so se skupno znašli ljudje, ki so skupno sedeli pred toliko leti v šolskih klopih in obujali spomine na takratne čase in na sošolce, ki jih danes ni več. Za spomin so se z županom sovedenjske občine slikali pred spomenikom padlim v narodnoosvobodilni borbi.

GORIŠKI DNEVNIK

BENESKI DNEVNIK

Benečanski kulturni dnevi 74-75

Po uspelem lanskoletnem ciklusu predavanj o jeziku in besedni umetnosti v Beneški Sloveniji prireja letos študijski center »Nediža« nov ciklus predavanj, ki se bodo kot običajno zvrstila vsak mesec od oktobra do maja. Tema letošnjih kulturnih dnevoj je

ZGODOVINA BENEŠKE SLOVENIJE

18. oktobra 1974

15. novembra 1974

20. decembra 1974

24. januarja 1975

21. februarja 1975

21. marca 1975

18. aprila 1975

16. maja 1975

dr. Bogo Grafenauer: Naseljevanje Beneške Slovenije v srednjem veku

dr. Tagliaferri: Slovani in Langobardi

dr. Gaetano Perusini: Oblike kmečkega življenja v Beneški Sloveniji

dr. Sergej Vilfan: Avtonomija pod patriarhi in Benetkami

dr. Vasilij Melik: Avstrijsko obdobje Beneške Slovenije

dr. Karel Šiško: Beneška Slovenija po letu 1866

dr. Carlo Ventura: Nasprotja po prvi svetovni vojni in v dobi fašizma

dr. Mario Pacor: Srečanje Slovencev in Italijanov v odporniškem gibanju

NEZASLIŠANO IN NERAZUMLJIVO, Vendarle resnično

Prav sredi letališča na Velikih Rojcah je ena parcela še vedno last zasebnice

Za to zemljišče že 40 let protizakonito plačuje zemljiški davek - Kaj bi bilo, če bi sredi letališča lastnica parcele postavila bodečo žico?

Kaj bi rekli goriški in tržiški gospodje, ki so lastniki športnega letala, s katerim vletajo in pristajajo na goriškem letališču na tako imenovanih Velikih Rojcah, če bi nekadašnje zagledali sredi letališča z žico ograjen prostor in sredi tega prostora žensko, ki je še vedno lastnica tega prostora? Kaj bi rekli padalci, ki se spuščajo ob raznih prireditvah na to letališče in kaj tisoči, ki so pred približno mesecem dni gledali veliko letalsko manifestacijo na tem letališču?

Je to mogoče? Je! Brez dvoma ni primer, ki ga bomo tu opisali osamljen, morda se bo še kdo izmed prireditelj ljudi oglašil in ga kar vabimo, da se zgleda v našem uredu, ki podpre svoje trditve z ustreznimi podatki. Hočemo namreč s stvarjo na dan, kajti v sedanjem času, ko je govor o avtocesti, avtopotu, industrijski coni, hočejo na goriški občini določiti za del teh naprav sedanje letališke naprave in jih prodati zasebnikom. Ne upoštevajo pa, da je morda precej zemlje še v zasebni lasti in da ljudje plačujejo za to zemljo še vedno razne davke.

Kako smo prišli do tega spoznanja? Neka gospodinja iz Mirna, na jugoslovanskem ozemlju, je bila lastnica zemljišča v Rupi. Plačevala je svoj davek italijanski vladi, nekaj tisoč lir letno, dokler ni leta 1971 tega zemljišča v Rupi prodala nekemu domačinu. Vse je bilo v redu. Mislija je, da se je znebila italijanskega davka, pa se je pošteno zmotila. Prve dni lanskega leta je dobila na dom spet davčno kartelo. Tokrat z manjšim, skoro polovičnim davkom. Bila je presenečena, saj ji ni bilo znano, da ima kje v Italiji še kako zemljišče.

S pomočjo tukajšnjega znanca, ki je prebrskal dokumente v pristojnih uradih, je ugotovila da mora plačati davek na kmečko zemljišče, in sicer za katastrsko parcelo št. 110/2 katalstrske občine Miren, ki meri 1615 kvadratnih metrov. Znanec te gospe je na zemljiški mapi ugotovil, da se nahaja to zemljišče točno sredi goriškega letališča. Nikjer ni napisano, da bi državna oblast kdaj to zemljišče odkupila od omenjene gospe, oziroma od njenih prednikov, ki so bili lastniki tega zemljišča, povsod je ona vpisana kot lastnica, davke za zemljo, ki je ne more uživati, plačuje že več kot štirideset let, odkar je vojaška oblast zasedla področja na Velikih Rojcah in napravila na njih v času med obema vojnama vojaško letališče, ki služi danes le nekaterim bogatašem.

Ženska se je, vedno s pomočjo tukajšnjega znanca, obrnila za pojasnila na tukajšnjo finančno intendanco. Tu so ugotovili, da ima prav in sprožil postopek, da bi ji zemljo odkupili. Baj se pisali na poveljstvo vojnega letalstva v Milan, kjer je pisarna, ki te stvari urejuje, baj se odgovor že večkrat zahtevali. Iz Milana pa odgovora doslej ni bilo, pred časom pa je tudi uradnik, ki je imel v rokah ta primer, odšel v pokoj. Spet so nastale težave.

Kdaj in kako bo tej ženski ustrezno? Ji bo vojaška oblast povrnila davke, ki jih je krivično plačevala, vendarle spremenjene v današnjo valuto? Ji bodo odplačali zemljišče in tudi obresti za ves čas te zamude?

Napisali smo ta članek v upanju, da se pristojne oblasti zbudijo. Če nas spomin ne vara je bilo nekaj podobnega tudi z zemljiščem kostnice v Redipugli in lastnik zemljišča je po tej vojni kar na lepem pripeljal bodečo žico sredi kostnice ter hotel zgraditi svoje zemljišče, za katerega je vedno plačeval davke. To nam dokazuje kako ravna brezbržni višji birokrati s kmeti, za potrebe in pravice katerih nimajo posluha.

● V Piseru so te dni oddali devetim najemnikom stanovanja v ljudski hiši IACP. Vrednost gradbenih del je 66 milijonov lir. Stanovanja so dobili Giorgina Quargnalet vd. Zor-

Na Korzu Italia ne bo »fašistične« potujoče razstave

Goriškim fašistom trda prede. Ne bodo smeli imeti svoje stalne ali »potujoče« razstave v središču Gorice. Pred nekaj dnevi je mladinska fašistična organizacija »Fronte della gioventù« zapolnila občino za dovoljenje, da priredi fotografsko razstavo na ploščadi pred ljudskim vrtom. Občina ni na to privolila. Zato so fašistični občinski svetovlci tudi vložili interpelacijo.

V četrtki pa so se obrnili na goriško kvesturo, da bi dobili dovoljenje za potujočo razstavo na širokih pločnikih za pešce na delu Korza Italija med kavarno Tomažin in kinolaborano Korzo. Iz razlogov javne varnosti, zaradi velikega števila pešcev in ker imajo tu sedež druge politične stranke ter skrbi, da ne bi prišlo do pretekanja in pretepanja, je goriški kvestor to potujočo razstavo mladim fašistom prepovedal.

ZVEZA SLOVENSkih ŠPORTNIH DRUSTEV V ITALIJI

se zahvaljuje vsem, ki so na kakršnokoli način pomagali pri izvedbi in uspehu proslave 50-letnice ustanovitve, ki se je zaključila prejšnjo nedeljo v Sovodnjah. Posebna zahvala vsem, ki so sodelovali v štetih teh.

Kino

Gorica
VERDI 15.15-22.00 »Uomini duri«. L. Ventura in D. Tessari. Barvni film. CORSO 15.00-22.00 »al bestione«. G. Giannini in M. Constantini. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
MODERNISSIMO 15.30-22.00 »Il portiere di notte«. D. Bogarde in C. Rampling. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
VITTORIA 15.00-22.00 »Rancia meccanica«. M. McDowell in P. Magee. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CENTRALE 14.00-21.30 »James Bond 007 al servizio segreto di Sua Maestà«. G. Lazendy in D. Rigg. Barvni film.
Tržič
AZZURRO 14.00-22.00 »Questa volta ti faccio ricco«. Barvni film.
EXCELSIOR 14.00-22.00 »Qui Montecarlo... attenti a quei due«. Barvni film.
PRINCIPE 14.00-22.00 »La straordinaria avventura di Sinbad«. Barvni film.
Nova Gorica
SOCA »Cromwell«, ameriški barvni film ob 16.00, 18.00 in 20.00.
SVOBODA »Sirota s čudežnim glasom«, španski barvni film ob 16.00. »87. policijska postaja«, ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE »Tarzan in sirene«, ameriški barvni film ob 17.00 in 19.30.
RENCE »Milano ubijajo v soboto«, italijanski barvni film ob 16.00 in 20.00.
PRIVACINA »Zadnji tango v Parizu«, ameriški barvni film ob 16.00 in 20.00.

JUTRI SPET SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Večina na pokrajini izbrala novega ravnatelja umobolnice

Skoro gotovo bo prof. Zamparo

Jutri ob 18. uri se bo sestal pokrajinski svet v Gorici. Seja je obvezna, ker se mora pokrajinski svet sestati drugi ponedeljek v oktobru in razpravljati o proračunu za naslednje leto. Na dnevnem redu jutrišnje seje je proračun za leto 1975 zares vpisan, vendarle ne bodo o njem razpravljali. Najvažnejše točko bodo obravnavali na tej seji, kjer bodo imenovali novega ravnatelja umobolnice. Kot smo izvedeli, je tričlanska komisija, v kateri so bili predsednik pokrajine in dva profesorja, izbrala trojico možnih kandidatov. Na čelu te trojice je sedanji poverjeni ravnatelj prof. Zamparo, šele za njim, z manjšim številom tisk, je prof. Pirella, na tretjem pa prof. Scar-

KMEČKA BANKA

USTANOVljena LETA 1909

GORICA - UL. Morelli 14

Tel. 2206 - 2207

VSE BANČNE USLUGE

MENJALNICA

PRIZNANO MEDNARODNO

AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - UL. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 GORICA

PREVZEMAMO PREVZIM VSAKOVRSNEGA BLAGA

Vodstvo PSDI o zakonu 167

Mestno vodstvo PSDI je proučilo prve rezultate novega dvobarvnega odbora. Potrdili so stališče, ki ga je vedno zavzemala stranka glede prenehanja izvajanja aplikacije zakona št. 167 v štandžu in variaciji regulacijskemu načrtu, upoštevajoč dejstvo, da bremenijo štandž avtopot in industrijska cona.

Na istem sestanku so razpravljali tudi o družinski skupini in o pomoči mladostnikom. Kar se tiče družinske skupine v Ul. Vittorio Veneto, okrog katere je bilo že toliko polemik, so bili socialdemokratski menja, naj ta nadaljuje svoje delo, vendar pa pod večjim nadzorstvom občinske oblasti.

● V Villanovi pri Fari bodo zgradili štiri ljudska stanovanja. Vrednost del je 52.700.000 lir. Dela bo od IACP prevzelo podjetje Mariotti iz Latisane.

KOMAJ IZŠLO V NOVI GORICI

ZNANSTVENI ZBORNIK »GORIŠKI LETNIK«

Izdaja ga Goriški muzej v Kromberku

»GORIŠKI LETNIK« je naslov letne publikacije, ki jo je priredil izdajati Goriški muzej v Kromberku. S tem zbornikom članov o zgodovini, zemljepis, arheologiji, etnografiji, hoče Goriški muzej zamašiti vrzel, ki je na tem polju na zahodni slovenski meji. Doslej take publikacije na Primorskem ni bilo. Edina podobna publikacija so »Istrijski razgledi«, ki pa obravnavajo le istrijske probleme. V Sloveniji je takih zbornikov precej, nekateri imajo že lepo ustaljeno tradicijo. V Gorici pa nekaj podobnega izdaja že dolga desetletja goriška državna biblioteka: to so »Studi goriziani«, katerih izhajanje je sicer že nekaj let prenehalo, novi zvezek pa je že v pripravi.

V pogovoru z ravnateljem Goriškega muzeja, višjim kustosom Brankom Marušičem, smo izvedeli, da so prvi zbornik izdali v 800 izvodih, tiskala ga je tiskarna »Soča« v Sempetru. Vodstvo muzeja se je za izdajo letnega zbornika odločilo, ko je ugotovilo vrzeli na tem področju. Članke o zgodovini primorske zemlje objavljamo v najrazličnejših revijah, ki so tudi znanstvene na višini, v časopisih in koledarjih, potrebna pa je tudi znanstvena publikacija, ki bo našim ljudem in tudi tujim znanstvenim delavcem pokazala, kaj imamo Slovenci na tej zemlji.

V prvi številki, ki je izšla te dni, imamo uvodno besedo Branka Marušiča, v kateri tudi utemeljuje izbiro tega naslova. »Goriški letnik« je izdal novembra 1863 v Gorici učitelj na goriški realni Franc Zakrajšek. To je bil almanah, z letnico 1864, ki si ga je Zakrajšek zamislil kot vsakoletni zbornik predvsem literarnih del. V kasnejših desetletjih so izhajale v Gorici številne koledarske in znanstvene publikacije.

V sedanjih številki »Goriškega letnika« imamo precej zanimivih člankov: Drago Stojak, višji kustos - arheolog, uslužbenec v Goriškem muzeju, objavlja »Raziskovanje prazgodovinske naselbine na Mostu na Soči«. Navsezadnje so tudi stike z italijanskimi znanstvenimi krogi. Dr. Ugo Furlani iz Gorice, častni inšpektor za prazgodovinske starostnosti treh Benetj objavlja »Novejša prazgodovinska odkritja v goriški pokrajini«. O srednjeveški cerkvi v Prilej pri Plavah piše Marko Vuk, kustos - umetnostni zgodovinar Goriškega muzeja. Branko Marušič piše o primorskih taborih v letih 1868-1871 (izpod peresa istega avtorja je tudi pregled vsebine furlanske revije »Forum Iulii«). Kustos - etnolog Naško Kriznar pa piše o planinskih naseljih v porečju zgornje Soče. Zgodovinsko zanimiv je članek znanega zgodovinarja dr. Iva Juvančiča z naslovom »Dr. Francišek B. Sedej in fašizem«. Marjan Brečelj, knjižničar v Novi Gorici pa objavlja pisma češkega kulturnega delavca ter prevajalca iz slovenščine Francetu Bevku. Ciril Zupanc objavlja članek z naslovom »O smrti Jožeta Lenutasa Šeš«, med zapiski najdemo še en članek o Lemutu - Saši ter o partizanu Milku Spacapanu - Igorju. Tu di ta dva članka je napisal Ciril Zupanc. Zbornik zaključuje še članek o...

Pod predsedstvom deželnega odbornika za kmetijstvo Tripanja se je včeraj v Vidmu sestal posvetovalni odbor za izboljševalna dela, ki je odobril načrt za gradnjo namakalnih naprav v občinah San Lorenzo Isontino, Capriva ter Krmin. Načrt, ki predvideva gradnjo sodobnih namakalnih naprav, ki bodo zadostale za 32300 arov zemlje, je predstavil konzorcij za izboljševalna dela s področja Krmina in Gradišča.

Omenjeni konzorcij je med letošnjim poletjem dokončal gradnjo namakalnih naprav, ki morejo namakati 45000 arov zemlje.

Stalno slovensko gledališče v Trstu Vas tudi letos vljudo in prijateljsko vabi k vpisu abonmaja za sezono 1974-75.

Vpisovanje abonmentov pri Jožici Smet, Ul. Malta 2, vsak dan od 10. do 12. ure, tel. 24-95.

Kino

Gorica

VERDI 15.15-22.00 »Uomini duri«. L. Ventura in D. Tessari. Barvni film. CORSO 15.00-22.00 »al bestione«. G. Giannini in M. Constantini. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom. MODERNISSIMO 15.30-22.00 »Il portiere di notte«. D. Bogarde in C. Rampling. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom. VITTORIA 15.00-22.00 »Rancia meccanica«. M. McDowell in P. Magee. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom. CENTRALE 14.00-21.30 »James Bond 007 al servizio segreto di Sua Maestà«. G. Lazendy in D. Rigg. Barvni film. Tržič AZZURRO 14.00-22.00 »Questa volta ti faccio ricco«. Barvni film. EXCELSIOR 14.00-22.00 »Qui Montecarlo... attenti a quei due«. Barvni film. PRINCIPE 14.00-22.00 »La straordinaria avventura di Sinbad«. Barvni film. Nova Gorica SOCA »Cromwell«, ameriški barvni film ob 16.00, 18.00 in 20.00. SVOBODA »Sirota s čudežnim glasom«, španski barvni film ob 16.00. »87. policijska postaja«, ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00. DESKLE »Tarzan in sirene«, ameriški barvni film ob 17.00 in 19.30. RENCE »Milano ubijajo v soboto«, italijanski barvni film ob 16.00 in 20.00. PRIVACINA »Zadnji tango v Parizu«, ameriški barvni film ob 16.00 in 20.00. DEŽURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Providenti, Travnik 34, tel. 29-72. DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Centrale, Trg Republike, tel. 72-341. DEŽURNI ZDRAVNIKI V Gorici, Sovodnjah in Steverjanu sta danes dežurna dr. Dainese in dr. Arcuri. V Krmini in okolici je danes dežuren dr. Pavšič. V Ronkah in Doberdobi dr. Giacconi ter v Tržiču in Štancanu dr. D'Errico. Razna obvestila Komitaja za dorasajočo mladino pri SKGZ obvešča, da se prične redna tečajev za predšolske otroke v torek, 15. oktobra, ob 16. uri. V Prosvetni dvorani na Korzu Verdi 13. Učila bo, kot običajno, g. Čučutova. Dvorana bo ogrevana. Izleti ANPI sporoča urnike odhodov avtobusov v soboto, 19. oktobra, v Metliko na partizansko slavoje ob 30-letnici ustanovitve garibaldinske brigade Fontanon. Podgora, pred Zadrujo, ob 6. uri; Steverjanov Dvor ob 6.10; Oslavje, gostilna pri Pepiju, ob 6.15; Pevmi, pred spomenikom, ob 6.20; Gorica, gostilna Primožič v Drevoredu 20. septembra, ob 6.25; Gorica, Travnik, 6.27; štandž, glavni trg, 6.30; Sovodnje, pred cerkvijo, 6.35; Peč, pri plošč, 6.40; Gabrje, 6.45; Dol, gostilna Devetak, 6.50; Vrh, gostilna Devetak, 6.55. ZAHVALA Vsem, ki so imeli radi našo drago Adelo Ciglič vd. Gravner in so se od nje na pogrebu poslovili, se iskreno zahvaljujemo. Posebej zahvalo pevcem družva »Briski Grič«. Sin Bruno ter hčerki Jožica in Bojana Števerjan, 13. oktobra 1974

UVODNA PREMIERA SEZONE STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Tržaški «Za narodov blagor»

Domiselna režija M. Uršiča, izvirna scena in s konceptom usklajena igra

Tržaško uprizoritev Cankarjeve satirične komedije «Za narodov blagor» je preletel piš svezosti, ki je aktualiziral in za današnji čas osvetlil prav isto, kar je Cankar imel za potrebno, da pove na rovaš slovenske sredine svojega časa. Nekdo je pri nas pripomnil, da je pravzaprav žalostno, če je ta «narodov blagor» še danes resničen, ko je pojem naroda za dobil nove razsežnosti in predvsem novo vsebino v skladu z družbenim razvojem zadnjih petdesetih let. Revolucionarni premiki, ki jim je Cankar v svojih dramah nakazoval perspektivo tudi za slovenski narod, pač še niso povsod prevladali nad stari in ščuke so zato še vedno vest naše sredine med doktorji Grozd in Grudni.

Toda površno se k samemu konceptu tržaške uprizoritve. «Za-vreči moramo historične interpretacije,» pravi režiser Mario Uršič. Izhajajoč iz te premise je postavil delo med publiko, podlji je pregrado med kroniko preteklosti in resničnostjo današnjosti. Pozorišče je namesto tradicionalnega salona postala zelena livada s prirreditvenim mlajem, kostumi so namenoma povezali preteklost s sedanostjo, prav tako začetni prizor s pevskim zborom z zaključno sceno ščuke - agitatorja, ki meče z balkona letake. A kar je poglavito: okrog ljudi, ki je zavrtel akterje kot ljudi, ki se sebično pehajo za svoje koristi, ki moralno drsijo navzdol v svojem politikatstvu, ki v vsakem trenutku opletajo s široko-ustnimi frazami o narodu in idilični nevmakni vzajemnosti, ki pa se kljub koristolovski sebičnosti navezadnje le pobota jo, ker je vmes neki nevarni žurnalst revolucionar, skratka je jasno izoblikovan razredni nasprotnik, ki postavlja drugačne interese naroda in drugačne njegove blage od tistih, na katerih slonijo ambicije Grozdov in Grudnov, pa tudi Gornikov.

Čeprav Uršič ni povsem do kraja izpeljal svojega koncepta in so elementi konvencionalnega še tu in tam prihajali na površje tako v sami postavitvi, kot se bolj v oblikovanju posameznih likov, pa je vendar prav v poantiranju medsebojnih odnosov izredno močno izbrusil satirično ost in s komaj opazno težnjo k grotesknemu oblikovanju posameznih oseb, vodil predstavo od realizma svojega časa k parodiji za danes, čeprav je v njej kljub temu ostalo še mnogo realističnih prvih (začetek z zborom), parodija pa tudi ni v tolikšni meri prevladala, da bi postala karakteristična za celotno uprizoritev.

V teh ekstremih je predstava bila zelo učinkovita, dražljiva in če bi jo hoteli zgovorno. Še sam začetek s prihajanjem igralcev iz dvorane je deloval presenetljivo, takoj smo se lahko čutili sami sredi tega, kar se bo na odru odvijalo, postali smo nekako soakterji. Oba

antagonista v skrbi za narodov blagor, dr. Anton Grozd in dr. Pavel Gruden, sta dobila v Jožku Lukešu in v Alojzu Milčiču odlična tolmača. Prvi je bil bolj v klasično interpretiranje usmeril svoj lik s karakterističnimi potepami politikatnega veljaka, drugi je deloval tudi nazven kot sicer nič manj egoistično zainteresiran. Vendar ustreznost manj nevarnih konkurent. Mira Sardočeva je z dognano zadržanostjo podala Grozdovo ženo Katarino, medtem ko je bila Lidija Kozlovičeva kot Grudnova žena Helena, njeno pravo nasprotje tako v politikatni zagnanosti, kot v uporabljanju svojih telesnih mikavnosti za doseg cilja. Oba lika, vsak zase, sta lemenito dopolnjevala lika obeh mož. Žurnalista ščuke, ključno osebnost Cankarjeve komedije, je igral An-

ton Petje. V realistični postaviti za svoj čas nujno še romantična figura, je v njegovi interpretaciji in v sozvočju s konceptom uprizoritve, dobil ščuka poudarjene lastnosti razgaljevalca hinavščine, zlaganosti in grabežljivosti vodilnega sloja, s tem pa tudi že glasnika novih družbenih premikov. Morda bi si ga včasih želeli bolj z zavestjo idejne moči kot z mimiko učinkujočega, toda njegov ščuka je bil vendarle celovit in prepričljiv lik. Gornika je podal Silvij Kopal. Nekoliko neizrazit lik, ki sproži «razcepitven» naroda v dva tabora, je v njem dobljalo ustrezno prilagodljivega in ugaženega interpreta. Bogdana Bratčeva je svojo Marmoljevko zaigrala na moč iskreno v njenem veslanju namuščenju, prav tako posrečena je bila Nakrstova kreaci-

ja profesorja Kremžarja. V ostalih vlogah so nastopili Adrijan Rustja (Klander), Livij Bogatec in Miranda Caharija (kot Kadivec in Matilda - oboja tako igri kot v kostumu kontrastno postavljena v naš čas), Stane Raztresen (Stecelce), Danilo Turk (Gornikov služabnik) in mladi Stojan Colja, ki je kot literat Sirača zelo obetavno izprizil svoje igralске sposobnosti.

V celoti je predstava bila bolj utečena v prvem delu, v drugem pri premieri še ni ušla ustreznega ritma. Scena Dimitrija Čela je delovala v smislu koncepta, vpraskljive je le gršč in njegova funkcionalnost. Kostume je pripravila Marija Vidau. Tudi glasbena spremljava se je prijetno usklajala z značajem uprizoritve.

j. k.

Skupinski prizor iz tržaške uprizoritve Cankarjeve satirične komedije «Za narodov blagor»

IZREDEN POMEN NAJDBE SLOVENSKEGA ROKOPISA IZ KONCA XV. STOLETJA

Starogorski rokopis iz l. 1492 in dosedanje razprave o njem

Dragocena knjižica župnika A. Cracine: «Antiche preghiere popolari slovene del Santuario di Castelmonte»

Ko smo ob začetku letošnjega leta v našem dnevniku poročali o letošnjih slovenskih koledarjih, ki so izšli v Trstu in Gorici, smo bralce opozorili, da je župnik iz furlanske vasi Buda, naš beneški Slovenec Angelo Cracina objavil v Koledarju Goriške Mohorjeve družbe za leto 1974 članek o presenetljivi najdbi doslej neznanega slovenskobenškega rokopisa s Stare gore nad Čedadom iz 15. stoletja. V Koledarju je avtor članka objavil tudi klike fotografije rokopisa, ki sta pisan v slovenskem. Letos pa je isti Angelo Cracina napisal in izdal v Vidmu, v tiskarni Arti Grafice Friulane) v italijanski knjižico pod naslovom «Antiche preghiere popolari slovene del Santuario di Castelmonte». V tej brošuri pripoveduje avtor, da ga je na ta starogorski rokopis opozoril že pred 22 leti don Luigi Novello, ki je takrat služboval kot župnik v vasi Purgesimo (Prešnje) pri Čedadu, še prej pa kot vikar med Slovenci v Kravarju v občini Sv. Lenart, kjer je bil don Cracina leta 1952 za župnika oziroma vikarja.

Toda takrat so slovenske duhovnike v Beneški Sloveniji tudi v italijanskem tisku napadali in jim kratili pravico rabe jezika domačega prebivalstva. Zato don A. C. ni mogel — tako piše — «preveriti in poglobiti» novico, ki mu jo je sporočil don L. Novello in je storil šele deset let pozneje ko je msgr. Guglielmo Blasutti, knjižničar videnske nadškofije, knjižnice našel v Čedadu 179 listov obsegajoč rokopis pod naslovom «LIBRO DELLA VENDA FRATERNA DEL SS.MO IN S. MARIA DEL MONTE». Takoj je opazil, da sta lista 178 in 179 napisana v slovenskem.

Don A. Cracina piše nato, da je ves rokopis, razen zadnjih dveh strani, sedaj shranjen v nadškofijski knjižnici v Vidmu. Manjka pa podatek, kjer sta shranjena ta dva slovenska lista. Pač pa nam A. C. pove, da je velikost rokopisa 20x15 cm in da je papir «debel in hrupav».

Seveda je vest o najdbi tega starogorskega rokopisa vzbudila zelo veliko zanimanje pri vseh slovenskih slavistih in tudi zgodovinarjih. Doslej so namreč — kolikor nam je znano — o rokopisu pisali v znani ljubljanski strokovni reviji «JEZIK IN SLOVSTVO» že štiri slavisti:

1. Tine Logar, redni prof. zgodovinske slovnice in dialektologije slovenskega jezika na filozofski fakulteti ljubljanske univerze pod naslovom «GRAFIKA IN JEZIK STAROGORSKEGA ROKOPISA».

2. Breda Pogorelec, docent za slovenski knjižni jezik na isti fakulteti pod naslovom «POMEN STAROGORSKEGA SPOMENIKA ZA ZGODOVINO SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA».

3. Jože Koruza, profesor z iste ljubljanske filozofske fakultete

pod naslovom «STAROGORSKI ROKOPIS IN OZVITEV VPRAŠANJA PISEMSE TRADICIJE V SREDNJEM VEKU».

4. Pavle Merku, bivši profesor slovnice na slovenskih srednjih šolah v Trstu in slovenski skladatelj (sedaj pri RAI-TV v Trstu) pod naslovom «NEKAJ PRIPOMB PO OBJAVI STAROGORSKEGA ROKOPISA V JIS».

Prvi trije so objavili svoje članke v številki 6/7 — 1974 omenjene revije, četrti pa v njeni št. 8. Rokopis, katerega fotografijo objavljamo, je pisan v nemški gotici, verjetno leta 1492, a zapisal ga je verjetno slovenski duhovnik Lavrenč iz Mimika pri reki Idriji na skrajnem zahodnem robu goriških Brd. Rokopis vsebuje slovenska besedila treh osnovnih katoliških molitev:

I. «Očenaš»
II. «Češčenamarija» in
III. «Apostolska vera»
Kot bodo bralci sami ugotovili, je fotokopija rokopisa zelo težko čitljiva. Zato objavljamo tudi fototipni zapis. Oboje smo povzeli iz omenjenih študij univ. prof. T. Logarja.

Že v našem zapisu našete dolge znanstvene razprave dokazujejo, kako velikega pomena je najdba tega rokopisa prav v Beneški Sloveniji. Saj je starogorski rokopis poleg češadskega in drugih še en dokaz, da je bilo tamkajšnje pre-

bivalstvo vedno slovenske narodnosti. To pa hkrati v še močnejši luči kaže, kako velika in strašna je krivica, da to ljudstvo še nima slovenskih šol.

Končno moramo poudariti, da gre vse priznanje in zahvala za najdbo tega dragocenega beneškogorskega rokopisa župniku A. Cracini.

I. OCENAS

- 1 Oča naš, ker si v nebesih, posvečeno
- 2 bodi tvoje je ime, pridni nam tvoje
- 3 bogastvo, izidi se tvoje, koke v nebesih
- 4 toku na zemljo. Daj nam dóna ta vse,
- 5 dani krui inu nam odpušči naše dove,
- 6 koke' mi odpušimo našim dolžnikom.
- 7 Nas na vpejal na rezrešno, nas reše
- 8 od zlega. Amen.

II. ČEŠČENAMARIJA

- 1 Češena si Marija, gnade si polna,
- 2 gospod je s tabo, žegnana si mej
- 3 vusemi ženami, žegnana je ta sad
- 4 tvojeja telesa Jezus Kristus. Amen.

III. APOSTOLSKA VERA

- 1 Jest verjo na boga vsega mogočiga, oča,
- 2 stvarnika nebes inu zemlje, inu na
- 3 Jezusa Kristusa, sinu nega edinega,
- 4 gosposi našiga, ke' ter je počel od svetiga
- 5 duha, rojen od Marije device, martran
- 6 pod Poncio Pilatuso, na križ rezpet,
- 7 iz križa smet, me' r'e' v grob položen,
- 8 pred pe'kel' je de, na tretje' dan od
- 9 smerte' vstal, na nebu stoje', tu sidi
- 10 na desnici svojga oča nebeskiga, od
- 11 tod inu tudi priti inu sidi čez
- 12 žive inu čez me' r'e.
- 13 Jest verjo na svetiga duha, sveto ke' r'san-
- 14 sko Cerko, gmajno vseh svetikov,
- 15 odpušane grehov, stajena tega že' vota
- 16 inu ta večni leben. Amen.

V DRUŠTVU SLOVENSKE PISATELJEV V LJUBLJANI

Pet novih «Pesniških listov» predstavljenih slovenski javnosti

Zlobec, Morandini, Mihalič, Košuta, Kocbek - 24 izdaj v treh letih

24 «Pesniških listov» je izšlo v treh letih, naklada je dva do trikrat večja od poprečne naklade zbirsk slovenskih avtorjev, med avtorji «listov» je osem prvevenc in

šest zamejskih pesnikov iz Koroške, z Goriškega in Tržaškega, pa dva sodobna pesnika sosednjih narodov... Ti suhi podatki, ki jih je v terek na predstavitev slovnosti v Ljubljani navedel v svojem pozdravnem nagovoru Crtomir Kolenc, so marsikoga presenetili, tem bolj, če se je ozrl po avtorjih: poleg novih in svežih imen v slovenski literiki je v kvadratnih izdajah Založništva tržaškega tiska in Založbe Lipa izšlo namreč lepo število drugih, že priznanih in veljavnih pesnikov, ki zastopajo glavne in najbolj žive ustvarjalne poti sodobne slovenske poezije. Kolenc, ki je govoril v imenu obhajateljev, je poudaril kulturno pomembnost te založniške pobude, obenem pa je nakazal tudi dejansko utrjevanje kulturne homogenosti Slovencev, saj delujeta založbi v dveh državah.

Marko Kravos je v imenu uredniškega odbora Pesniških listov spregovoril o pobudah, uredniških vodilih in smotnih uredniških. Mladostna svežina, aktualnost in kvaliteta so gotovo odlični principi, ki odlodajo o objavi v «listih», pridružuje pa se jim težnja po poudarjanju ljubeznivosti in ljubezni, naj bi to infundirano izpovedano ali družbeno angažirano poezijo, pa tudi eksperimentalna, če le zasleduje afirmacijo umetniškega akta. Kravos je še omenil, da so Pesniški listi nastali tudi kot ne- / na opozicija oziroma alternativa alijerni zbirki Znamena, ki izhaja na drugem koncu slovenske dialektalne v Mariboru. Tudi ta programska umeritev Pesniških listov je pripomogla izdajam do tolikšnega uspeha pri avtorjih, pri kritiki in ne nazadnje pri ljubiteljih poezije. Ob tem pa je naglasil ustvarjalni delež likovnikov — oblikovalcev posameznih letnikov; avtorja osnovne likovne zamisli in opremljevalca prvega letnika Klavdija Palčiča in pa Apolonija Zvesta in Franca Vecchietta, ki je v tretjem letniku osnovno zamisel še nadalje razvijal.

IVAN SILIČ

Po tej širši predstavitvi Pesniških listov so spregovorili pesniki poslednjih petih zvezkov: predstavili so se s svojim najbolj avtenčnim izrazom, z verzi. Najprej gosta: Slavko Mihalič, eden najpomembnejših modernih hrvaških lirikov in odlični prevajalec slovenske poezije v hrvaščino. Prebral je dve pesmi izmed petnajstih, ki so v «listu» 22 objavljene prvič tako v originalu kot v prevodu; tega je oskrbel Ciril Zlobec. Luciano Morandini, furlanski pesnik iz Vidma, je v Pesniškem listu 21 objavil prav tako tudi v originalu še neobjavljeno pesnitev Zlati slanič, ki jo je prevedel Marko Kravos. Predno je prebral odlomek iz te dokaj neobičajne pesnitve, ki z dramaturškimi prijemi pričuje o pesnikovem iskanju dejavne in pristne eksistence, je Morandini naglasil svoje veselje, da tudi sam lahko prispeva k zblizevanju med narodi, saj že dolgo goji prijateljske stike s Slovenci.

Predno je prebral svoji dve novi pesmi Edvard Kocbek, so mu uredniki čestitali, saj je pesnik prav pred kratkim slavil svojo sedemdesetletnico; čestitali mu niso toliko zaradi dovršenih let kot zaradi njegovega dragocenega literarnega dela in ustvarjalne moči, ki žari tudi

CIRIL ZLOBEC

revije

DAN 9

Še ena vsebinsko pestra številka revije, ki ostaja zvesta svojemu konceptu moderno zasnovane in urejevalne publikacije, obrnjenе pretežno k naši zamejski problematiki in hkrati zasidrane v slovenskem kulturnem prostoru. Mislim, da lahko v tem okviru postavim na prvo mesto prispevek Bogomila Gerlanca z naslovom «Bevk o sebi». Napisan je s preprostim, razumljivim jezikom, skozi citate pa se odseva Bevkov lik človeka in literata v živi, nepotvojeni luči. Z novim pristopom se je Nadja Kriščak lotila sicer že zelo obdelane teme o naših narodnih nošah. Gre za sproščeno zapisano reportažo z poljanjevanjem manj znane okolnosti o ženskih spodnjih hlačah (pri originalni noši seveda). Reportažo ilustrirajo lepe barvne fotografije z «dneva narodne noše» v Kamniku.

Zanimivo napisan je razgovor z Boženo Zakrajšek, predsednico slovenskega društva prevajalcev, v zvezi z delom med manjšinskimi konferencami v Trstu. Miroslav Košuta nam je predstavil predvsem poklic simultane prevajanja, ki postaja v svetu, ki se medsebojno odpira, vse bolj pomemben.

Albin Bubič ni na sebi lasten pripovedovalni način zapisal življenja gotovo enega najstarejših, če že ne najstarejšega, slovenskega šerjara na Tržaškem. Mirko Žerjal iz Boljuna vozi že od leta 1916 in marsikaj je teh skoraj 60 letih napornega poklica doživel. Še dlje v preteklost pa je posegla Lelja Reharjeva s sestavkom o učenjaku in popotniku Antonu Čizmanu.

Prispevka Stojana Spetiča o odkrivanju «črnih sledi» v Trstu, in Boga Samse «Trije pasovi» o regulacijskem načrtu občine Devin - Nabrežna, obravnava aktualni temi, prav tako tudi Zdenko Hvala, ki piše o kludeh v vesolju.

Neva Lukeš piše o «Adamih in Evah ob slovenski obali», Ace Mermolja ocenjuje knjigo Ede Morante «Zgodovina», Sergij Grmek pa piše o «filmskih lepkih».

Govori se, da je tokratni «Pikadama» povzročil precej zabave med slovenskimi šolniki. Bo že tako, da je včasih tudi žalostna resnica lahko smešna...

MLADIKA 7/8

Na zunaj nespremenjena, se nam novost številka Mladike predstavlja na znotraj s precej prenovljenim uredniškim konceptom. Sestavki v njej so znatno krajši, celo fragmentarni, v obliki casnikarskih zapisov, kakršnih smo bolj vajeni v raznih tednikih, kot pa v revijah. Je to samo naključje ali pa spoznanje, da tak načrt bolj ustreza željam bralcev?

Uvodni sestavek je posvečen letošnji «Dragi». V njem podaja Z. K. bolj pregled obravnavanih tem, kot pa analizo posameznih referatov. Predvsem pa se je izognil kakršnemu koli regiranju na pozdrav zastopnika državne uprave. Zanimivo pa čeprav za bralca, ki spremlja dogajanja na Koroškem, ne posebno nove, so izjave dr. Pavla Apovnika v razgovoru s sodelavcem revije Dr. Apovnik je namreč nosilec samostojne slovenske liste na volitvah za deželni koroški zbor, ki bodo pri-

(Nadaljevanje na 6. strani)

iz pesmi v Žerjavici — tako je namreč Kocbek naslovlil svoj Pesniški list.

Miroslav Košuta je svojemu listu dal nedvoumno provokativen naslov Tržaške pesmi; tudi v pesnik, ki jih je prebral, se je odražala njegova zvestost tradicionalnim lirskim vzdevom: čustvu, refleksiji, poudariti nazornosti in skladnosti izraza. V okvirih te preverjene poetike je predstavil primorski svet, morje, Kras, Benečijo in bivanjsko utepenost slovenskih ljudi preko meje.

Kot poslednji se je predstavil Ciril Zlobec z verzi, ki govorijo o njegovem «vračanju na Kras», kjer pesnik na rojstnih tleh, v rojstni hiši in svojem otroštvu preverja eksistenčni smisel in nesmisel svoje življenjske avanture in današnjega sveta.

Predstavitve v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani so se poleg teh pesnikov udeležili tudi številni drugi avtorji Pesniških listov, opremljevalci Vecchietta, ugledni kulturni delavci, ljubljanska televizija in radio, casnikarji in mnogi ljubitelji poezije. O Pesniških listih in predstavitvi bo jutri, v ponedeljek, govor tudi v Kulturnih diagonalah na ljubljanski televiziji.

m. k.

PRI NARAVOSLOVNI SEKCIJI SLOVENSKE MATICE

Bogat zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnologije

Več prispevkov se nanaša tudi na stvari in ljudi iz naših krajev

Naravoslova sekcija Slovenske matice, ki slavi letos 110-letnico obstoja in delovanja, je v teh dneh izdala drugi zvezek razprav iz zgodovine naravoslovja in tehnologije na Slovenskem. Njegov glavni urednik prof. dr. Fran Dominko je v uvodu n. prispevku prvega zvezka — drugim zapisal, da si je Slovenska matica zadala nalogo, da ohrani in o vrednoti kulturne stvaritve, da globlje spozna in oceni napore in dosežke v kulturi in znanosti, doma in na tujem, da javnosti razkrije naše kulturne zaklade in jih prikaže tudi drugim narodom. Zato izdaja monografije, sinteze in pregledne ter spodbujajo medsebojno povezovanje kulturnih delavcev in raziskovalcev. Ker so bile posebno pereče iziskave na področju zgodovine naravoslovja in tehnologije, je ustanovila posebno sekcijo in začela izdajati zbornik (I. 1971, 246 strani, II. 1974, 192 strani), obenem pa pristopa k izdelavi programa za načrtne razprave posameznih področij, objave v zborniku pa bodo osvetlile delež in vlogo naravoslovja in tehnike pri nastajanju naše narodne individualnosti.

V obhodu zvezka Zbornika za zgodovino naravoslovja in tehnologije je objavljenih devet razprav ter deset člankov, poročil in zapiskov, med njimi je v dveh delih objavljena razprava pok. prof. Zmaga Bufona Naravoslovje v slovenskem narodnem prebujanju, ki obravnava razvoj naravoslovja in prosvetljenstva, vlogo Zisa Zoisla in njegovega kroga, vlogo Kranjske kmetijske družbe in njenih prvih članov ter strokovnih publikacij za slovensko kulturo in slovenski jezik še posebej. Avtor skuša vrednotiti delež naravoslovja, naravoslovcev ter razvoj gospodarstva in tehnike v oblikovanju naše splošne kulturne podede s trditvijo, da so naši vodilni nosilci kulturne podede naravoslovje in da so nepravilno poudarjali izključno vlogo čiste

književnosti pri formiranju slovenske individualnosti. — Vladimir Murko je objavil *Stara in nova o življenju in delu Josipa Ressa* ter nanizal zasluge tega pomembnega gozdarja, tehnika in iznajditelja za naše gospodarstvo, kulturo in znanost, saj je skoro celo delovno dobo preživel na Slovenskem; zlasti našemu Krasu, Trstu pa tudi vsemu človeštvu je hotel Ressel zagotoviti boljšo bodočnost. — Isti avtor obravnava v drugi razpravi *Starše slovenske znanstvenike in njihovo vlogo v evropski kulturni zgodovini*; predstavil je 34 astronomov, rojenih na Slovenskem, od Hermanns s Koroškega v 12. stoletju do Jurija Verze, in še nadaljnjih pet, ki so bili rojeni na tujem, delali in živeli pa so med nami. Ta in druge Murkove študije dokazujejo, da Slovenci nismo bili

narod br: kulture, kulturne zgodovine in znanosti, marveč, da so naši ljudje marsikaj prispevali k razvoju srednjeevropske, zlasti nemške in avstrijske, verjetno v ma. jšem obsegu tudi italijanske znanosti in kulture. — Zelo aktiven član uredniškega odbora in pisec je Lavo Čermelj, ki je v prvem zborniku objavil obširno študijo o življenju in delu slovenskega fizika Naceta Klemenčiča, profesorja na univerzi v Gracu. — Trosrčniku, rojenega v Kamnem potoku pri Trebnjem, v drugem zvezku je Čermelj objavil tri zapise: *Spominska plošča na rojstni hiši Naceta Klemenčiča, Odkritje spomenika Fnu Erjarcu v Novi Gorici in Ob stoletnici rojstva matematika Jo-*

F. ADAMIČ

(Nadaljevanje na 6. strani)

OTVORITVENI SIMFONIČNI KONCERT V NOVI GORICI

Dne 5. t.m. je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij v Novi Gorici priredila simfonični koncert, s katerim je začela novo koncertno sezono. V sorazmerno dobro zasedeni dvorani kina «Soča» je nastopil Slovenski komorni orkester, sodelovala pa sta tudi mladi violončelist Miloš Mlejnik iz Kranja in klarinetist Pietro Cavaliere iz Dubrovnika. Na sporedu so bila delata: Tartinijev Koncert za orkester v F-duru, Haydnov Koncert za violončelo in orkester v D-duru, Larssonov Concertino za klarinet in godala op. 45, št. 3 in Mozartova Simfonija v A-duru, KV 201.

Slovenski komorni orkester, ki ga vodi dirigent Anton Nanut, je najmlajša komorna skupina v Jugoslaviji. Združuje mlade in kakor je potrdila, ne le nadarjene ter visoko usposobljene umetnike, temveč ljudi, ki v resnici ljubijo in se z vsem

žarom želijo predajati najintimnejšim utrinkom komornega muziciranja. Kar se tiče preciznosti, intonativne jasnosti, homogenosti, lepote tona in fraziranja, vsakekore prvenstvo desni strani godal, vtem ko obstaja v tem pogledu še vedno — zdaj več zdaj manj — določena šibkost pri skupinah prvih in drugih violin, ki nista dosegli enakega nivoja po ritmični in tonski enotnosti, pa tudi ne po intenziteti fraziranja ter sodelovanja v celotni gradnji. Mnenja pa sem, da je bila temu v precejšnji meri krivica slaba akustičnost dvorane, ki nima dovolj večjega tonskega zlitja. In še nekaj: nepričakovano hladne in nekurjeni prostori niso nudili ugodnih pogojev zlasti za rogovala, ki z ostalimi nihalena se stavljata drugače tehniko in muzikalno dovršeno skupino orkestra. Šibka medsebojna sličnost je bila

tudi vzrok nedosežene potrebne koncentracije celotnega ansambla, zato Tartinijev Koncert za orkester ni učinkoval tako plastično kakor po muzikalnem znanju interpretirana Mozartova Simfonija v A-duru, KV 201 kot zadnja točka sporeda, ko se je ansambel že privadil ambientu. Poleg tega moramo upoštevati, da so nekaj iz objektivnih razlogov odsotni in uigrani članovi orkestra morali zadnji čas zamenjati novila. Izvrstna sta bila solista. Miloš Mlejnika odlikuje dovršena tehnika na plat, lep, mehak, izenačen ton, silneno niansiranje povezuje z rogovali. Posebno toplo je učinkoval Adagio, torej počasni stavek, ki je skoro vedno najboljšje merilo občutiteljske globine in vobče muzikalnosti izvajalca. Mlejnikova igra pristno navdušuje.

Muzikalna razboritost in sploh znanstvena glasbena kultiviranost se je odražala v oblikovanju Pietra Cavaliere. V tem ga potrjuje ritmična čvrstina, lepota mehko zastavlajočega ter po vsem obsegu barvno enotnega tona in v oblasti oblikovanih frazah muzikalno utemeljeno odtehtana gradba.

IVAN SILIČ

horoskop horoskop horoskop horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Dosegli boste svoje namene tudi če boste v nekaterih potezah in ukrepih počasni ter neodločni. Neke spremembe v odnosih s sodelavci ali predstojniki. Ne navadno pomemben obisk. Srečanje z neznano osebo vam bo zelo koristilo. Ne vsiljajte svojim najbližjim idej, v katere niti sami niste prepričani.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Končno se bodo neke vaše ideje uresničile. Intucija nekoga vam bo pomagala, da boste prebrodili trenutne težave. Odkrili boste tudi nekaj, kar vam bo močno koristilo pri uveljavitvi svojih načrtov. Ne prepirajte se z ljudmi, s katerimi morate živeti. Ljubljena oseba ni kriva za trenutna nesoglasja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Zelo spremenljivo razpoloženje. Prijateljsko razpoložena oseba vam bo pomagala, da boste dosegli kompromis tam, kjer je kazalo, da ni rešitve. Brzdajte svoje živce, ker bi vam vsak izbruh jeze le škodoval. Razumevanje v družini in tudi v širšem krogu. Na vsak način bo ta teden v vaši družbi prijetno.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Na eni strani boste imeli opravka s trmastimi ljudmi, na drugi pa bo vaša odločnost sploh nena. Tako da boste pravzaprav bolj težko vozili. Na srečo ne bo v službi ali na delu nič nena. Dobili boste darilo ali prijetno vest. Kar se zdravnika tiče, bodite popolnoma brez skrbi.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Nekaj nena. vadnih dogodkov, ki se bodo izvrstili v prvih dneh tedna, si ne boste znali tolačiti. In vendar bodo posledice le vaše nevsakdanje nesmotnosti. Kaže, da boste morali v kratkem na daljšo pot. Ne računajte z zabavo in veseljem. V ljubezni vse odlično. Tudi v zdravju.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne bi bilo napak, ubrati drugo pot, če je res, da ste zašli v slepo ulico. Toda najprej preverite vse razmere in šele nato odločite. Včasih ste preveč površni in to je treba prejši slej plačati. Pozabite na neko čustveno prigodo, ki se ne bo več ponovila. Nervozna.

STRELEC (od 21. 11. do 20. 12.) Nekaj negotovosti boste in poslovni tekmi bodo to izkoristili. Zato ne računajte z velikimi uspehi. Zato pa boste doživeli več zadoščenja v družbi in v javnem življenju na sploh, kjer se boste ponovno prerinili na površje. Tudi v ljubezni boste zaplaval v smeri mogočnega toka. Pozor na zdravje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Na delu, v službi, v javnem življenju, povsod se vam obetajo lepi rezultati. V nekem primeru pa se boste morali prilagoditi razmeram. Vaši načrti za potovanje niso povsem v skladu z vašimi nalogami. Prilagodite svoje želje določenim obveznostim v družbi. Pa tudi družinskimi obveznostim.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Preživljate čas, ko vam gre žito v klasje. Ne zamudite priložnosti, pa čeprav delo zahteva več napora. Soglasje boste doživeli tudi v svoji ožji družbi, celo med sodelavci, kjer vam bodo šli na roko. Nekoliko razočaranje v ljubezni, toda krivda bo na vaši strani, kajti ljubezen zahteva svoje. Prihlađ.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Razgiban teden. Neki dvomi se bodo še poglobili. Z veliko težavo boste našli tistih, ki bi vas morali bolj razumeti. Novi predlogi, vendar brez nekih konkretnih zaključkov. Neki nespornost v družini bi se znal poglobiti z vsemi ustreznimi posledicami, ki prav gotovo ne bodo prijetne. Glavobol.

Radio V

NEDELJA, 13. OKTOBRA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

11.00 Maša in V nedeljo ob 12. uri
12.15 Kmetijska oddaja
13.30 DNEVNIK
14.00 Nedeljska oddaja: KMEČKA IGRA ZA MEŠČANE
15.00 KRISTOF KOJUMB
16.00 Program za mladino
16.20 Zorro
16.50 Slikarica
17.15 Kronike in rezultati športnih dogodkov
17.40 CANZONISSIMA
19.00 REGISTRIRAN POLČAS NOGOMETNE TEKME
20.00 DNEVNIK
20.30 Proces proti generalu Barattieriju
21.40 Športna nedelja:
Kronike in komentarji o glavnih športnih dogodkih

DRUGI KANAL

15.30 Avtomobilske dirke v Vallelunga
18.15 Italijansko nogometno prvenstvo: REGISTRIRAN POLČAS NOGOMETNE TEKME
19.00 CANNON
TV film »PODEŽELSKI PEVEC«
19.50 ŠPORTNI DNEVNIK
20.00 Portret avtorja: Emilio Greco
20.30 DNEVNIK
21.00 DAN ZA DNEM

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.00 SVET V VOJNI
10.05 Otroška matineja:
11.00 DOBRI STARI PIANINO
12.30 Kmetijska oddaja, prenos iz Indije
13.35 POROČILA
14.20 Igre brez meja
15.40 NAŠI ZBORI
16.15 KOSARKA ZADAR — BOSNA
17.45 Za konec tedna
18.15 POROČILA
18.20 VIDEOČ, serijski film
19.30 DNEVNIK
19.50 Tedenski gospodarski komentar
20.00 M. Božić: CLOVEK IN POL
21.00 SREMSKA MITROVICA
21.30 Športni pregled
22.10 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

19.45 Otroški koticček:
NASTOPA RIDOLINI
21.15 Pregled tedenskega programa
22.00 DZUNGLA SEDME CESTE, celovečerni film
22.00 KOSARKA ZADAR — BOSNA, posnetek

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila;
8.05 Slov. motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Donizetti-jev Kvarter štev. 7; 10.15 Napovedi programa; 11.15 Mladinski oder: »v družini; 12.00 Nabozna oddaja; 12.30 Glasbena skrinja; 13.30 Glasba po željah; 15.45 Orkestri; 16.00 Nedeljski koncert; 16.30 Glasba in šport; 17.30 Isse-novi »Strahovi; 19.15 Znanj moti- vi; 19.30 Zvoki in ritmi; 20.00 Šport; 20.45 Pratika; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Pesmi.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutrjana glasba; 9.15 Orkestri; 10.00 Z nami je...; 10.45 Glasba in nasveti; 11.15 Melodije; 11.30 Orkester »La vera Romagnola; 12.10 Glasba po željah; 12.35 Zunanje politični pregled; 14.40 Juke box; 15.00 Narodna glasba; 15.30 Plošče; 16.30 Sosedni kraji in ljudje; 16.50 Glasba po željah; 18.10 Napoved programa; 18.15 Na športnih igriščih; 18.45 Domači pevci in ansambli; 19.00 Prenos RL; 20.00 Orkestri; 21.00 Športna nedelja; 21.15 Operetna glasba; 22.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.30 Jutrjana glasba; 9.00 Godala; 10.15 Lahka glasba; 11.00 Nedeljski ansambli; 12.00 Popularne plošče; 14.30 Ornella Vanoni v »Bras- sil 75; 15.40 Hit Parade; 15.30 Orkestri, pevci in ansambli; 16.00 Nogomet od minute do minute; 17.00 Glasbeni oder z Milvo; 18.00 Milanski simf. orkester; 19.20 Glasbeni variete.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 7.40 Jutrjana glasba; 8.40 Popevke; 9.35 Veliki variete; 11.00 Sa- ljava oddaja; 12.00 Športna prognoza; 13.00 Kvizi; 14.30 Plošče; 15.00 Preizkušajo se dilenti; 17.00 Športna nedelja; 17.40 Canzonis- sima; 19.05 Orkester Sciascia; 21.00 Operetna glasba.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Glasba za vas; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 8.05 Umetniška pripoved; 8.35 Skladbe za mladino; 9.05 Se pom- niše, tovariši...; 10.05 Prvi aplavz; 14.05 V nedeljo popoldne; 18.05 K. Strazka: Vaš dan je moja noč; 19.50 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.20 Serenadni večer; 23.05 J. Stacho: Pesmi,

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 15. DO 19. OKTOBRA 1974

Torek, 15. oktobra
8.10, 9.35, 10.05, 15.35 in 16.05 TV šola; 17.30 M. Golar: Okroglo o Ver- zehi; 17.45 Risanka; 18.00 Obzor- ni; 18.15 Zivljenje in gibanju, polju- dnozanstveni film; 18.45 Zdravo mladi; 19.15 Risanka; 19.30 Dnev- nik 20.00 Pogovor o...; 21.05 M. De la Roche: Whiteoak z Jalne, na- deljavanka; 21.55 Dnevnik.

Koprska barvna TV
20.10 Otroški koticček, risanka; 20.15 Dnevnik; 20.30 Ko se dan pre- visi, slovaški film; 22.00 Dokument- tarja oddaja o Peruju.

Sreda, 16. oktobra
8.10, 10.50 in 15.25 Sola; 17.30 Zgodba o deklici Margareti, mla- dinski film; 18.00 Obzorik; 18.15 Po sledih napredka; 18.50 Zastor lju- bljanske Opere se je dvignil; 19.15

Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Zgo- ba o Pavlu in Pavli, film; 21.50 Glasbena oddaja s Frankom Ifel- dom; 22.05 Dnevnik.

Koprska barvna TV
19.20 Otroški koticček: Bolgarski večer; 20.15 Dnevnik; 20.30 Doku- mentarna oddaja: Bolgarija; 21.00 Bolgarska zabavna oddaja Tiri tiri; 21.20 Trajska svatba, folklorna oddaja.

Četrtek, 17. oktobra
8.10 in 14.10 Sola; 9.35 in 15.35 Francoščina; 17.25 Oddaja iz serije Bistrotki; »Slikar; 18.00 Obzorik; 18.20 Svet v vojni: Ofenziva za- vezniške letalstva nad Nemčijo; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 S. Lenz: Ura nemščine, zaključno nadaljevanje; 21.10 Kam in kako na

oddihi; 21.20 Četrtočki razgledi; 21.50 Narodni balet s Kube; 22.05 Dnevnik.

Koprska barvna TV
19.55 Otroški koticček; 20.15 Dnev- nik; 20.30 Priказni v Rimu, film; 22.00 Srečka Antona Motike.

Petek, 18. oktobra
8.10 in 14.10 Sola; 10.50 in 15.45 Angleščina; 17.10 Gospodična Godall in divji šimpanzi, film; 18.00 Obzor- nik; 18.15 Srečanje otketov, drugi del; 18.45 Uporaba električnega toka v gospodinjstvu; 18.55 Biologi ob- kujejo rastline; 19.15 Risanka; 19.50 Dnevnik; 19.50 Tedenski notranje- politični komentar; 20.00 Proslava 30- letnice radio OF, prenos iz Črnomo- lja; 20.40 Bela eksplozija, film; 22.05 Kažipot; 22.25 Dnevnik.

Koprska barvna TV
19.55 Otroški koticček, risanke;

21.35 »Kmetje«, dramatiziran roman; 21.55 Bela palica, serijski film.

Sobota, 19. oktobra
9.30, 10.35 in 12.00 Sola; 14.25 No- gometna tekma Radnički (Niš) — Crvena zvezda; 17.45 Fantje treh dolin; 18.15 Obzorik; 18.30 Disneyev svet; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.50 Dnevnik; 20.00 Dnevnik; 20.30 Svet v vojni: operacija Barbarosa; 21.20 Nemogoči podvigi; 22.10 Duet, baletna oddaja.

Koprska barvna TV
14.25 Nogometna tekma Radnički — Crvena zvezda; 19.55 Mladi goz- dovinik, film; 20.15 Dnevnik; 20.30 Svet v vojni: operacija Barbarosa; 21.20 Nemogoči podvigi; 22.10 Duet, baletna oddaja.

113) BDC PPA SS. J. Oberhauser; RuS HA, RuS-Fragebogen 1937.
114) A.J. fond DKZ, inv. št. 15.830, Waffenbestandsaufnahme der I. Kom- panie SS-Wachmannschaften per 15. 2. 1945.
115) BDC, PHA SS, F. Stangl.
116) Meridiano di Trieste 20. 4. 1972.
117) S. Bon Gherardi, n.d., str. 215—216.
118) Ni se zanesljive poročila o Globocnikovi smrti po koncu druge sve- tovalne vojne. Gerard Reitlinger pravi, da je Kaltenbrunnerjev odvet- nik na sodnem procesu v Nürnbergu pripovedoval o cestnih bojih v Istri, v katerih naj bi padel tudi Globocnik. Po drugih podatkih, nada- ljuje Reitlinger, naj bi Globocnik junija 1945 stori samomor na Kor- škem, da ne bi padel v roke britanski vojaški patrulji. (Reitlinger n.d., str. 139) Silva Bon Gherardi v svoji knjigi, ki smo je že navedli, u- pravičeno zavrača mnenje, da bi Globocnik padel v Istri, ker je po- veljeval nemškimi silam, ki so se umikale iz Furlanije in Avstrijo. O- pozarja, da je po podatkih Zentralle Stelle der Landesjustizverwal- tung in Ludwigsburg, ki jih je leta dobila z graškega sodišča, Globocnik stori samomor 31. maja 1945 pri Weissensee na Korškem. (S. Bon Gherardi, n.d., str. 214).

119) Državna komisija za ugotavljanje zločinov v Beogradu jih je registri- rala kot inv. št. 14.353, arhivistika, ki se ureja ta fond, pa mi je izjavila, da je iz neke opombe ugotovila, da jih je 547, vendar inv. št. 14.353 v fondu manjka.

120) Arhiv IZDG, BDS Trnast, fasc. 200.

(Nadaljevanje sledi)

Bogat zbornik za zgodovino

(Nadaljevanje s 5. strani)

sipa Plemja. Vsi trije zapisi ni- samo kronika znanstveno-kul- turnih dogodkov, temveč dopol- njujejo podobe zaslužnih osebo- sti in naših naravoslovnih dosež- kov. V tej skupini prispevkov naj omenim še zapis Viktorja Petkov- ška o Pripravah za praznovanje 400-letnice botaničnih prizadevanj C. Clusiusa v nekdanji Avstriji in Panoniji, biografski in biblio- grafski profil Franca Minarička, ki ga je napisal Eman Pertl ter spominska zapisa Antona Polenca o Zmagu Bufonu in Janeza Bati- sa o Antetu Stefanciču. Vsi trije pokojniki so bili člani naravo- slovne sekcije SM in sodelavci zbornika. — Albert Struna, avtor obširne monografije Tehniškega

MLADIKA 7/8

(Nadaljevanje s 5. strani)

hodnjega marca. S Koroske sta še krajša zapisa o publikaciji »Skupna Koroska«, ki jo je izdala celovška »skofija ter o Letnem poročilu Zvezne gimnazije za Slove- nce v Celovcu. Pisec ip (Jože Pe- terlin?) opaža v prvi publikaciji »premik na bolje« kar zadeva od- nos cerkvene hierarhije na Kor- škem do Slovencev, vendar se vprašuje, če bo vsaj pri cerkve- nih krogih zmaga la krščanska vz- jemnost. V informaciji o drugi pu- blikaciji pa ugotavlja, za primer- javo s tržaškimi izvestji, razliko v »prizadevanju profesorjev in za- vzetosti študentov za napredek za- vad«. Pri tem ugotavlja na račun tržaških razmer, da gre za »ne- licačnost in samozadovalnost, ki so jo dosegli profesorji in zdaj ču- va- jo ta svoj položaj tako, da ne na- rede ničesar, kar bi bilo lahko kamen spotike«. Če tako ugotavlja profesor...

Srednji strani zapolnjujejo drob- ne kulturne informacije. Spominom na prof. Moleta (piše Jože Veliko- nja iz ZDA), sledijo praktični se- stavki v rubriki »za sodobne žene in dekleta«, potem levinjakarjev pregled zamejske in zdomske li- terature, v katerem piše tokrat o Ireni Žerjal, Mariju Čuku in For- tunatu Mikuletiču, in še ocene raz- nih knjižnih izdaj.

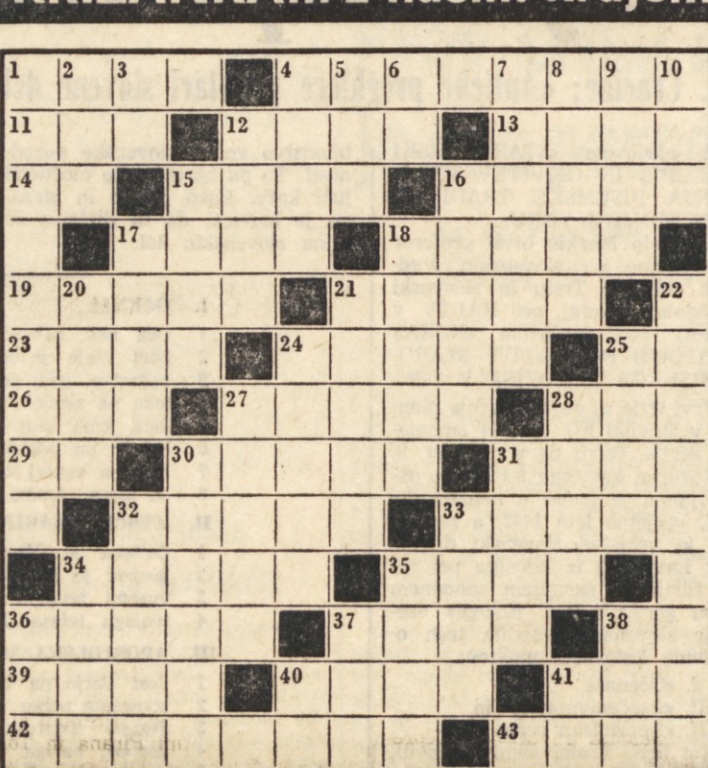
V številki je še nekaj proznih se- stavkov in pesmi, med »pismi« na je tudi polemični prispevek ured- nika revije Jožeta Peterlina v zve- zi s predlogi o novi reviji, ki jih je objavil Katoliški glas. Urednik pravi, da ne ve s kom ima oprav- ka, ker pismi v K.g. nista bili podpisani, vendar je mnenja, da »raji nekaj popraviti, kot pa po- dreti in začeti znova«. Če pa smo mnenja — ugotavlja takoj nato — da moramo mladiko ukiniti, potem pa jo ukinito in pokopljimo.

Dr. Tone Ferenc: SATAN, NIEGOVO DELO IN SMRT

Med pomembnejšimi Wirthovimi sodelavci sta bila tudi esesovski podporočnik (pozneje poročnik) Josef Oberhauser in kapetan dr. Franz Stangl, o katerih smo tudi že govorili v zvezi z akcijo »Reingard« v generalni guberniji na Poljskem. Josef Oberhauser se je rodil 20. septembra 1915 v Münchnu in bil po poklicu kmet. Ko je odslužil vojsko, je novembra 1935 stopil v SS-Totenkopfsturmbann Brandenburg.113) V akciji »Reinhardt« si je pridobil »velike zasluge« v uničevalnem taborišču Belzec in je zato junija 1943 na Globocnikov pre- dlog napredoval v čin esesovskega podporočnika. Kaže, da je v Trstu vodil pododdelke »R I«, podpisal je precej zapornih listov in žrtve se ga spominjajo kot komandanta zaporov in taborišča v tržaški rizi. Poleg drugega je ohranjen tudi seznam orožja in streliva prve (italijanske) čete SS-Wachmannschaften, tj. esesovskega stražarskega bataljona, z dne 15. februarja 1945 z lastnoročnim Oberhauserjevim podpisom; ta četa pa je bila zaposlena z zavarovanjem tržaške rizi.114)

Drugi Wirthov sodelavec dr. Franz Stangl se je rodil 26. marca 1908 v Altmünstru in je bil poklicni policist. Od leta 1931 do 1935 je služil pri zaščitni, nato pa pri kriminalni poli- ciji in je bil pred vojno kriminalni sekretar pri uradu gestapa v Linzu ob Donavi, avstrijska republika ga je pred letom 1938 odlikovala z več odlikovanji. V vojnem času je sodeloval

KRIŽANKA... z našim krajem

Rešitev križanke bo v torčevih številki

VODORAVNO: 1. Mesto »našega kraja«. 4. Je grad v našem kraju. 11. Krmilo pri vozu. 12. U- gasli ognjenik v Afriki. 13. Sha- kpearova uganka. 14. Guillaume Apollinaire. 15. Bolonski slikar. 16. Čvrst. 17. Atlantski pakt. 18. Drobni. 19. Zensko ime. 21. Streha sveta. 23. Dantejeva reka. 24. Po- lje.

NAVPIČNO: 1. Velikan KPI. 2. Rastlinska bolezen. 3. Povratno osebni zaimek. 4. Živalska krma. 5. Italijanska politična stranka. 6. Samoglasnik Boruta. 7. Trd. vulkaniziran kavčuk. 8. Samostoj- na nikalnica. 9. Saj, vseeno. 10. Morski orjak. 12. Zensko ime. 15. Zgodnje. 16. Strup. gnoj. 17. Zo- lajev roman. 18. Hitro. pri priči. 20. Skupaj. 21. Strast, zanos, vznemetenost. 22. »Naš kraj« 24. Mnogobojec. 25. Utežna mera. 27. Vrsta lahkih motokoclov. 28. Pristanisce v južni Italiji. 30. Zna- na španska pesem. 31. Sorodnica. 32. Zaboječ. 33. Jugoslovanska reka. 34. Tuje moško ime. 35. Sal- vador, španski slikar. 36. Komič- ni junak. 37. Kakor. 38. Tekstilno vlakno. 40. Šivati pri vrhu. 41. Miha Andreas.

(Iako)

siljka, zaboj. 25. Kazalni zaimek. 26. Zensko ime. 27. Agostinijevo vozilo. 28. Športno društvo tudi za »naš kraj«. 29. Tine Debeljak. 30. Kondicija. 31. Oklepno bojno vo- zilo. 32. Irene, grška filmska i- gralka. 33. Matilde, neapeljska pisateljica. 34. Ne v celoti. 35. Izročiti. 36. Naš West. 37. Koloid- no živilo. 38. Lino Legiša. 39. Ita- lijanska državna zdravniška služ- ba. 40. J. S. Gregorčič v Dolini. 41. Mesec delavskega praznika. 42. Potrositi. 43. Vaseca pri Op- cinah.

(Iako)

Navel sem razmeroma skromne podatke le za najpo- membnejše sodelavce Wirthovega oddelka »R« v operacijski coni »Jadransko Primorje«. Druge, esesovske podoficirje in pripadnike zaščitne policije, ki so tudi sodelovali pri zločinih, sem navedel že prej. Marsikatero ime se je pojavilo šele v novjšem času, ko si napredne sile v Trstu in tudi pri nas prizadevajo zbrati čimveč podatkov o zločinih in zločinih v tržaški rizi in še živče zločince spraviti pred sodišče v Trstu.

Pred sodnim procesom

O grozodejstvih, ki jih je počenjal nemški okupator sku- paj s sodelavci naš Zidi in pristajali narodnosvobodilnega gi- banja v tržaški rizi, se je govorilo že med vojno samo. Razumljivo je torej, da so takoj po vojni začeli raziskovati zločine in ugotavljati zločine in njihove žrtve.118) Ugo- tavljanje je bilo zelo težavno, saj je bilo na voljo le malo žrtvi, ki bi mogle prikazati vse gorje fašističnega nasilja v rizi. Tisti, ki bi vedeli največ povedati, so bili ubiti in upe- peljeni, mnogi so za vedno končali svojo trmno pot v kon- cetracijskih taboriščih. Verjetno so tudi politične razmere v Trstu same bile precej neugodne za takšno delo.

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev je imela na voljo dve vrsti virov, in sicer doku- mentarno gradivo nemškega okupatorja, ki ga je našla v

Trstu po osvoboditvi, in izjave prič, žrtve fašističnega nasilja ali njihovih pomočnikov. Toda obojega je bilo zelo malo.

Pri dokumentarnem gradivu nemškega okupatorja gre za tri vrste dokumentov, in sicer za:

1) t. i. zaporne liste (Haftschneine), ki so jih izpolnjevali in podpisovali pripadniki pododdelka »R I« v Wirthovem ali Allersovem oddelku »R«. Formulirje za te liste so sicer izde- lali v IV. uradu poveljnika varnostne policije in varnostne službe v operacijski coni »Jadransko Primorje«. Uporabljali so jih tudi pripadniki Wirthovega ali Allersovega oddelka, vendar so ti glavo formulirja prečrtali in napisali šifro »R I«. Ob osvoboditvi so našli več kot 550 zapornih listov in jih je komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih po- magračev za Slovenijo leta 1945 kar 547 poslala kot dokazno gradivo državni komisiji za ugotavljanje zločinov v Beograd. Vendar jih do sedaj v njenem fondu, ki ga hrani arhiv Jugo- slavije, nismo mogli najti.119) Iz neznanih razlogov pa ko- misija ni poslala tja več kot 20 zapornih listov, od katerih so večino podpisali pripadniki pododdelka »R I« (Hering 2, Oberhauser 2, Geng 6, Seifert 1, Vey 1, Dubois 1, Rost 2.) in sicer v januarju 1944. Sedaj jih hrani arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani,120) kopirala pa sta jih gene- ralno tožilstvo Zveze republike Nemčije iz Frankfurtu na Majni in deželni inštitut za zgodovino odprništva v Trstu.

2) Po osvoboditvi so v Trstu našli kartoteko 52 italijanskih policistov, ki so pripadali 1. četi esesovskega stražarskega ba- taljona. Tudi to kartoteko je komisija za ugotavljanje zločinov poslala kot dokazno gradivo v Beograd in je do sedaj še nismo našli.

3) V Trstu so po osvoboditvi našli tudi nekaj izvirnih do- kumentov oddelka »R« in jih je komisija za ugotavljanje zlo- činov prav tako poslala v Beograd. Dne 12. marca 1974 mi je v arhivu Jugoslavije uspelo najti te dokumente, in sicer: a) prevod prijave o Narcisu Perinju z dne 18. 5. 1944 s pri-

pisanima beležkama za Heringa in Allersa, b) Allersov dopis Oberhauserju z dne 21. 12. 1944 o izpustitvi Maria Bordona iz zapore, c) Schneiderjev dopis Hackenholtu z dne 13. 3. 1945 o nadzoru plačila dolga garažni kantini, d) seznam orožja in streliva 1. čete esesovskega stražarskega bataljona z dne 15. 2. 1945, ki ga je podpisal Oberhauser, d) seznam policistov iz italijanske 1. čete navedenega bataljona z dne 12. 12. 1944, ki so dobili vojaške suknjice in hlače. Ti dokumenti so kot dosje 2749 registrirani v fondu državne komisije za ugotavljanje zločinov pod inv. št. 15.830.

113) BDC PPA SS. J. Oberhauser; RuS HA, RuS-Fragebogen 1937.

114) A.J. fond DKZ, inv. št. 15.830, Waffenbestandsaufnahme der I. Kom- panie SS-Wachmannschaften per 15. 2. 1945.

115) BDC, PHA SS, F. Stangl.

116) Meridiano di Trieste 20. 4. 1972.

117) S. Bon Gherardi, n.d., str. 215—216.

118) Ni se zanesljive poročila o Globocnikovi smrti po koncu druge sve- tovalne vojne. Gerard Reitlinger pravi, da je Kaltenbrunnerjev odvet- nik na sodnem procesu v Nürnbergu pripovedoval o cestnih bojih v Istri, v katerih naj bi padel tudi Globocnik. Po drugih podatkih, nada- ljuje Reitlinger, naj bi Globocnik junija 1945 stori samomor na Kor- škem, da ne bi padel v roke britanski vojaški patrulji. (Reitlinger n.d., str. 139) Silva Bon Gherardi v svoji knjigi, ki smo je že navedli, u- pravičeno zavrača mnenje, da bi Globocnik padel v Istri, ker je po- veljeval nemškimi silam, ki so se umikale iz Furlanije in Avstrijo. O- pozarja, da je po podatkih Zentralle Stelle der Landesjustizverwal- tung in Ludwigsburg, ki jih je leta dobila z graškega sodišča, Globocnik stori samomor 31. maja 1945 pri Weissensee na Korškem. (S. Bon Gherardi, n.d., str. 214).

119) Državna komisija za ugotavljanje zločinov v Beogradu jih je registri- rala kot inv. št. 14.353, arhivistika, ki se ureja ta fond, pa mi je izjavila, da je iz neke opombe ugotovila, da jih je 547, vendar inv. št. 14.353 v fondu manjka.

120) Arhiv IZDG, BDS Trnast, fasc. 200.

